

PROGRAM PORADENSKÝCH SLUŽEB

2022 - 2023

**ZÁKLADNÍ A MATEŘSKÁ ŠKOLA NA DALIBORCE,
HOŘICE**

„DEVĚT LET PRO ŽIVOT“

Mgr. Lada Štěpánková – zástupce ředitele
konzultační hodiny: dle dohody

Mgr. Kristýna Moravcová – výchovná poradkyně
konzultační hodiny: úterý 12,30 – 13,30h + dle dohody

Mgr. Šárka Válková – metodička prevence
konzultační hodiny: úterý 10,55 – 11,40h

Mgr. Radka Valášková - speciální pedagog
konzultační hodiny: každá lichá středa 13 – 16h

Mgr. Naděžda Novotná – kariérový poradce
konzultační hodiny: čtvrtek 13,30 - 14 + dle dohody

ZÁKLADNÍ A MATEŘSKÁ ŠKOLA NA DALIBORCE, HOŘICE

PŘEDKLADATEL:

NÁZEV ŠKOLY: ZŠ a MŠ Na Daliborce, Hořice

ADRESA ŠKOLY: Žižkova 866, 508 01 Hořice

IČO: 709 711 37

IZO: 102 718 377

PRÁVNÍ SUBJEKTIVITA OD 1. 1. 2003

KONTAKTY:

TEL.: 493 623 109, 493 623 058

FAX: 495 620 067

E-MAIL: zs.daliborka@seznam.cz, www.nadaliborce.cz

ZŘIZOVATEL:

NÁZEV: Město Hořice

ADRESA: nám. Jiřího z Poděbrad 342, 508 01 Hořice

KONTAKTY

TEL.: 492 105 411

E-MAIL: mesturad@horice.org

Vypracovaly: Mgr. Moravcová Kristýna /1.část/
Mgr. Šárka Válková /2.část/

30.8.2022

Vypracováno dle vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů

1. Podpora dětí, žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

2. Preventivní program školy

OBSAH

1. Část

1. Podpora vzdělávání dětí, žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.....	5
1.1 Individuální vzdělávací plán – je přílohou.....	6
1.2 Je možnost poskytovat podpůrná opatření.....	6
2. Přehled základních kroků při získávání podpůrného opatření.....	9
3. Jak je to s možností žáka se speciální vzdělávací potřebou – se zdravotním postižením opakovat ročník nebo rozložit si vzdělávání v jednom ročníku na dva roky?.....	10
4. Přestup ze základní školy („běžné“) do školy podle §16 odst. 9 ŠZ.....	10
5. Metodické doporučení pro případy, kdy rodič nekoná v zájmu dítěte ve spojitosti se vzděláváním.....	10
6. Vzdělávání žáků mimořádně nadaných.....	12
7. Přechod do vyššího ročníku.....	13
8. Časový a tematický plán výchovného poradce.....	14
9. Popis a vymezení rozsahu činností pedagogických pracovníků.....	17
10. Poskytování služeb žákům s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka a odlišného kulturního prostředí.....	22
11. Práce s informacemi a důvěrnými daty.....	23
12. Přílohy.....	24

2. Část

1. Úvod.....	36
2. Charakteristika školy.....	36
2.1 Základní údaje o škole.....	36
2.2 Školní vzdělávací program.....	37
3. Východiska preventivního programu školy.....	37
3.1 Legislativní rámec.....	37
3.2 Vstupní informace.....	38
3.3 Vybrané sociálně patologické jevy.....	39
4. Cíle preventivního programu školy.....	39
4.1 Dlouhodobé cíle	39
4.2 Krátkodobé cíle.....	39
4.3 Cílové skupiny.....	40
5. Školní metodická prevence jako součást týmu.....	40
5.1 Preventivní tým školy, školní poradenské pracoviště.....	40
5.2 Školní metodická prevence.....	40
5.3 Vedení školy.....	40
6. Realizace preventivního programu školy.....	41
6.1 Rozvržení aktivit do jednotlivých ročníků.....	41
6.2 Další společné aktivity pro žáky v rámci PPŠ.....	43

6.3 Formy práce se žáky.....	43
7. Spolupráce s třídními učiteli a vyučujícími.....	44
8. Spolupráce s rodiči.....	45
9. Spolupráce s jinými organizacemi a odborníky.....	45
10. Důležitá telefonní čísla a odkazy na weby.....	45
11. Nespecifická primární prevence.....	47
12. Měření efektivity programu.....	47
13. Závěr.....	48
14. Přílohy.....	49
 I. Školní program proti šikanování.....	49
Výskyt šikany ve škole.....	53
Řešení počáteční šikany.....	55
Řešení pokročilé šikany.....	56
II. Šikana zaměřená na učitele.....	59
III. Kyberšikana.....	61
IV. Krizový plán.....	62
V. Syndrom CAN.....	72
VI. Strategie předcházení školní neúspěšnosti.....	74

1. Podpora dětí, žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

Dítětem, žákem nebo studentem (dále jen „žákem“) se *speciálními vzdělávacími potřebami* (původně se zdravotním znevýhodněním nebo postižením, případně v postavení azylanta, nebo sociálně znevýhodněný) rozumí žák, jehož vzdělávání z důvodů jeho speciálních vzdělávacích potřeb vyžaduje uplatnění podpůrných opatření.

1 Podpora vzdělávání dětí, žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

(1) *Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami* se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření (původně se zdravotním znevýhodněním nebo postižením, případně v postavení azylanta, nebo sociálně znevýhodněný). Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta. Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením.

(2) *Podpora žáků* se realizuje prostřednictvím podpůrných opatření představujících konkrétní pomoc vzdělávání žáka, a to

- v oblasti metod a forem výuky, možnými úpravami hodnocení žáka, organizace výuky, např. zařazením předmětů speciálně pedagogické péče, úpravami výuky v rozsahu i obsahu disponibilních hodin;
- nutnou personální podporou pedagoga při výuce žáků s potřebou podpůrných opatření, a to jak asistentem pedagoga, tak dalším pedagogem nebo speciálním pedagogem;
- při vzdělávání žáků se smyslovým postižením možností využívat tlumočníky českého znakového jazyka nebo přepisovatele,
- využíváním speciálních učebnic, pomůcek, kompenzačních pomůcek, včetně zařazování nových technologií do práce se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Podpůrná opatření spočívají v:

- a) *poradenské pomoci školy* (zástupce ředitele, výchovný poradce, školní metodik prevence, školní speciální pedagog, kariérový poradce) a **pomoci školského poradenského zařízení** – PPP (pedagogicko-psychologické poradny) a SPC (speciálně pedagogického centra).
- b) *úpravě organizace vzdělávání* (například využívání disponibilních hodin pro vzdělávání žáků se SVP, které umožňují zařadit předměty speciálně pedagogické péče, intenzivnější výuku českého jazyka pro cizince a etnické menšiny, úpravu výuky u selhávajících žáků, úpravu obsahu vzdělávání, dále již zmíněné úpravy v hodnocení žáků a v metodách výuky, úpravy výstupů ze vzdělávání, existuje také možnost prodloužit dobu vzdělávání žáka až o 2 roky atd.).

- c) *úpravě podmínek přijímání a ukončování vzdělávání* – respektuje se, jakým způsobem se žák vzdělával, jaká měl podpůrná opatření, a ta se uplatňují v případě potřeby i při přijímání ke studiu a při ukončování vzdělávání.
- d) *použití kompenzačních pomůcek*, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek.
- e) *využívání IVP* (individuálního vzdělávacího plánu).

1.1 Individuální vzdělávací plán – je přílohou

- (1) Individuální vzdělávací plán vychází ze školního vzdělávacího programu školy, závěrů speciálně pedagogického vyšetření, popřípadě psychologického vyšetření školským poradenským zařízením, popřípadě doporučení registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost nebo odborného lékaře nebo dalšího odborníka, a vyjádření zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka. Je závazným dokumentem pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka.
- (2) Individuální vzdělávací plán je součástí dokumentace žáka v Bakaláři /matrika -současné vzdělávání – dokumenty/.
- (3) Individuální vzdělávací plán obsahuje:
 - a) údaje o obsahu, rozsahu, průběhu a způsobu poskytování individuální speciálně pedagogické nebo psychologické péče žákovi včetně zdůvodnění
 - b) údaje o cíli vzdělávání žáka, časové a obsahové rozvržení učiva
 - c) vyjádření potřeby dalšího pedagogického pracovníka nebo další osoby podílející se na práci se žákem a její rozsah
 - d) seznam učebních pomůcek, speciálních učebnic a didaktických materiálů nezbytných pro výuku žáka nebo pro konání příslušných zkoušek
 - e) jmenovité určení pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým bude škola spolupracovat při zajišťování speciálních vzdělávacích potřeb žáka
 - f) závěry speciálně pedagogických, popřípadě psychologických vyšetření.
- (4) Individuální vzdělávací plán je vypracován zpravidla před nástupem žáka do školy, nejpozději však 1 měsíc po nástupu žáka do školy nebo po zjištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka. Individuální vzdělávací plán může být doplňován a upravován v průběhu celého školního roku podle potřeby. Vyhodnocuje se minimálně 1x ročně.
- (5) Za zpracování individuálního vzdělávacího plánu odpovídá ředitel školy. Individuální vzdělávací plán se vypracovává ve spolupráci se školským poradenským zařízením a zákonným zástupcem žáka nebo zletilým žákem.
- (6) Škola seznámí s individuálním vzdělávacím plánem zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka, který tuto skutečnost potvrdí svým podpisem.

1.2 Podpůrná opatření

Škola poskytuje podpůrná opatření 2. – 5. st. na základě Doporučení školního poradenského zařízení, u něhož zákonný zástupce sám či ve spolupráci se školou požádal o vyšetření.

Po vydání doporučení má škola maximální dobu čtyř měsíců pro vytvoření doporučených podmínek pro vzdělávání žáka a zajištění podpůrných opatření. V případě, že v této lhůtě nelze ve škole zajistit např. stavební či technické úpravy, zváží ŠPZ po konzultaci se školou a zákonným zástupcem žáka možnost kombinace jiných podpůrných opatření, v krajním případě doporučí rodiči školu, která je technicky připravena pro vzdělávání žáka.

V případě nemožnosti zajistit v předepsané lhůtě personální PO (asistent pedagoga, speciální pedagog, učitel předmětu speciálně pedagogické péče apod.), hledá do doby zajištění personálního PO škola řešení, které umožní podporu žáka (např. dohodou o podpoře a metodickém vedení s SPC nebo PPP). Vždy je třeba se řídit základním pravidlem, že jakékoli řešení musí být v nejlepším zájmu žáka.

(1) Podpůrná opatření různých druhů nebo stupňů lze kombinovat. Podpůrná opatření vyššího stupně lze použít, shledá-li školské poradenské zařízení, že vzhledem k povaze speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, žáka nebo studenta nebo k průběhu a výsledkům poskytování dosavadních podpůrných opatření by podpůrná opatření nižšího stupně nepostačovala k naplňování vzdělávacích možností dítěte, žáka nebo studenta a k uplatnění jeho práva na vzdělávání. Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů stanoví prováděcí právní předpis.

(2) Podpůrná opatření **prvního stupně** uplatňuje škola i bez doporučení školského poradenského zařízení.

Škola volí podpůrná opatření prvního stupně tehdy:

a/ pokud žák má při vzdělávání takové obtíže, že je nezbytné jeho vzdělávání podpořit prostředky pedagogické intervence (změny v metodách a výukových postupech, změny v organizaci výuky žáka, úpravy v hodnocení, v začleňování do sociální a komunikační sítě školní třídy); pokud se jedná o drobné úpravy v rámci výuky jednoho předmětu, úpravy věcí individualizace výuky.

b/ pokud jsou nápomocna k dalšímu rozvoji oblastí žáka, ve kterých dosahuje vynikajících výsledků.

Součástí podpůrných opatření je možnost poskytování **pedagogické intervence**.

Tato opatření prvního stupně nemají normovanou finanční náročnost.

Škola poskytování podpůrných opatření prvního stupně průběžně vyhodnocuje a nejpozději po třech měsících vyhodnotí, zda vedou k naplnění stanovených cílů. Není-li tomu tak, doporučí škola zletilému žákovi nebo zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení. Do doby zahájení poskytování podpůrných opatření druhého až pátého stupně na základě doporučení školského poradenského zařízení poskytuje škola podpůrná opatření prvního stupně.

Je možné, aby pedagogickou intervencí jako podpůrné opatření prvního stupně doporučilo také školské poradenské zařízení, je-li to v zájmu konkrétního žáka. V takovém případě bude pedagogická intervence zahrnuta v doporučení vystaveném školským poradenským zařízením v oddíle IV „Podpůrná opatření jiného druhu“.

Právní úprava nestanoví podrobná pravidla pro organizaci pedagogické intervence; neurčuje minimální ani maximální délku pedagogické intervence, nestaví závazné limity

počtu žáků ve skupině atd. Škola přizpůsobuje parametry pedagogické intervence potřebám žáků. O poskytování pedagogické intervence je nutné informovat zákonné zástupce, aby bylo zajištěno jejich právo na informace o průběhu vzdělávání žáka podle § 21 zákona č. 561/2004 Sb. Školského zákona.

Škola může vypracovat Plán pedagogické podpory (PLPP) - stručný dokument, ve kterém jsou uvedeny potřeby úprav ve vzdělávání žáka, návrh, jak se bude vzdělávání žáka upravovat a v čem. Formulář PLPP – je přílohou tohoto dokumentu. Pedagogové následně vyhodnocují efektivitu zvolených úprav. Pokud se ani s dodatečnou podporou pedagogů vzdělávání žáka nezlepší a nemá trend zlepšovat nebo je jeho stav naopak setrvalý nebo se horší, pak je vhodné žákovi a zákonným zástupcům doporučit, aby navštívili školské poradenské zařízení.

Škola, pokud vypracuje PLPP, zajistí předání PLPP školskému poradenskému zařízení, aby se předešlo uplatňování neúčinných podpůrných opatření.

Podpůrná opatření **druhého až pátého** stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení. Škola nebo školské zařízení může místo doporučeného podpůrného opatření přijmout po projednání s příslušným školským poradenským zařízením a s předchozím písemným informovaným souhlasem zletilého žáka, studenta nebo zákonného zástupce dítěte nebo žáka jiné podpůrné opatření stejného stupně, pokud to neodporuje zájmu dítěte, žáka nebo studenta.

A. Rodič (žák) respektoval doporučení školy nebo se rozhodl sám k návštěvě ŠPZ

Školské poradenské zařízení (PPP nebo SPC) nejpozději do tří měsíců od objednání žáka provede posouzení speciálních vzdělávacích potřeb žáka a do 30 dnů od návštěvy ŠPZ vypracuje pro rodiče zprávu z vyšetření. Pro rodiče a školu pak vypracuje *Doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami*. V případě, že podmínkou pro stanovení podpůrných opatření je vyjádření dalšího odborníka (lékaře apod.), prodlužuje se tomu adekvátně lhůta pro vypracování Doporučení.

Při posuzování speciálních vzdělávacích potřeb vychází ze sdělení rodiče a žáka, ze závěrů školy a PLPP, pokud byl zpracován, dále ze závěrů vyšetření lékařů a dalších odborníků, kteří se do té doby nebo i následně podíleli na péči o žáka.

Pokud bude příprava Doporučení ke vzdělávání žáka vyžadovat:

- a) informace školy** (zajištění pomůcek, přítomnost asistenta pedagoga ve třídě v případě, že již ve třídě asistent působí, uzpůsobení dalších podmínek pro vzdělávání žáka, tj. velikost třídy, organizace vzdělávání atd.) – **pak před vydáním doporučení zástupce ŠPZ konzultuje se školou**. Tuto službu zajišťuje výchovný poradce nebo ředitel školy pověří jiného pedagoga, který bude o nastavování podpůrných opatření se ŠPZ komunikovat
- b) informace dalšího ŠPZ**, pokud bude charakter speciálních vzdělávacích potřeb žáka takový, že bude třeba komunikovat s více zařízeními.

Jedná se především o žáky s kombinovaným postižením, kdy žák má obtíže, které pramení například z poruchy učení a současně je slabozraký a je třeba mu poskytovat i speciálně pedagogickou péči. V takovém případě se musí domluvit dvě ŠPZ na formulaci jednoho Doporučení ke vzdělávání žáka, aby podpůrná opatření nebyla poskytována duplicitně

B. Rodič nebo zletilý žák přes opakovaná upozornění a vysvětlení důsledků nenavštívil ŠPZ za účelem nastavení podpůrných opatření ve vzdělávání žáka

a způsobil tak žákovi obtíže při vzdělávání, protože škola sama dostatečná podpůrná opatření vytvořit nemůže.

V této situaci se může škola obrátit na zástupce orgánu veřejné moci (OSPOD) a v souladu se zákonem o sociálně právní ochraně dětí požádat o součinnost. Tato varianta je považována za mezní, tedy je třeba ji volit až v případě, kdy nelze jinými cestami dosáhnout naplnění zájmu žáka (podrobněji viz materiál tzv. informačním balíčku Metodické doporučení pro případy, kdy rodič nekoná v zájmu dítěte ve spojitosti se vzděláváním).

- (1) Podmínkou poskytování podpůrného opatření druhého až pátého stupně školou nebo školským zařízením je vždy předchozí písemný informovaný souhlas zletilého žáka, studenta nebo zákonného zástupce dítěte nebo žáka.
- (2) Podpůrné opatření druhého až pátého stupně přestane škola nebo školské zařízení po projednání se zletilým žákem nebo zákonným zástupcem žáka poskytovat, pokud z doporučení školského poradenského zařízení vyplývá, že podpůrné opatření již není nezbytné.

2 Přehled základních kroků při získávání podpůrného opatření

Zápis do 1. třídy

- nástup do ZŠ
- v případě prokazatelných obtíží žáka je ŠPZ posoudí a doporučí rodiči, jak má postupovat

ŠPZ ve spolupráci s rodiči a dalšími odborníky rozhodne o:

odložení školní docházky a posílení přípravy na školu, nebo nástupu do školy s využitím podpůrných opatření

Opatření 1. stupně

ZŠ vzdělává žáka s využitím podpůrných opatření 1. stupně (individuálně či zpracuje PLPP)

- pravidelná podpora školním poradenským pracovištěm a pedagogy
- podpora je úspěšná a není tak třeba vyšetření v ŠPZ

Opatření 2. – 5. stupně

ZŠ doporučí návštěvu ŠPZ, případně se k ní rodič sám rozhodne

- nejpozději do 3 měsíců od objednání je vystaveno doporučení ke vzdělávání žáka

ZŠ doporučí návštěvu ŠPZ, ale rodič nebo zletilý žák nenavštíví ŠPZ za účelem nastavení PO

- škola se obrátí na zástupce orgánu veřejné moci (OSPOD) a v souladu se zákonem o sociálně právní ochraně dětí požádá o součinnost (mezní varianta)

Pomoc ŠPZ (PPP/SPC)

- posoudí vzdělávací potřeby žáka, vyhodnotí závěry vyšetření
- doporučí podpůrná opatření ve vzdělávání žáka (2. - 5. stupeň podpory)
- v případě, že žák potřebuje pomoc a podporu také ve školském zařízení (např. v družině), určí ŠPZ na odpovídající dobu podpůrná opatření i pro školské zařízení (např. asistent pedagoga, je-li pro žáka důležitý i ve školním zařízení)

Vyhodnocování účelnosti podpory

- ŠPZ pravidelně po jednom roce u žáků s vyhodnocuje účinnost opatření, kontroluje IVP a poskytování všech podpůrných opatření; kontrola IVP a jeho naplňování probíhá 1x ročně
- jinak ŠPZ provádí kontrolní vyšetření dle potřeby
- Účinná podpora → integrace žáka
- Neúspěšná podpora → revize rozhodnutí → nové doporučení

3 Jak je to s možností žáka se speciální vzdělávací potřebou – se zdravotním postižením opakovat ročník nebo rozložit si vzdělávání v jednom ročníku na dva roky?

- Ředitel školy může žákovi, který po splnění povinné školní docházky nezískal základní vzdělání, povolit po posouzení důvodů uvedených v žádosti jeho zákonného zástupce a na základě dosavadních výsledků vzdělávání žáka pokračování v základním vzdělávání, nejdéle však do konce školního roku, v němž žák dosáhne osmnáctého roku věku.
- Žákovi se zdravotním postižením může ředitel školy ve výjimečných případech povolit pokračovat v základním vzdělávání do konce školního roku, v němž žák dosáhne dvacátého roku věku.

4 Přestup ze základní školy („běžné“) do školy podle §16 odst. 9 Školského zákona

- Ředitel školy je povinen informovat zákonného zástupce žáka o rozdílech ve vzdělávacích programech a o organizačních změnách, které ve spojení s přechodem do jiného vzdělávacího programu mohou nastat → žádosti je vyhověno
- Žák se vzdělává ve třídě nebo škole zřízené pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 Školského zákona, podle IVP, které se 1 x ročně vyhodnocuje → pokud by běžná škola měla více žáků uvedených v §16, odst. 9 Školského zákona, například žáků se závažnými poruchami chování nebo učení, pak může vytvořit takovou třídu i v běžné škole; to platí i pro žáky s LMP.

5 Metodické doporučení pro případy, kdy rodič nekoná v zájmu dítěte ve spojitosti se vzděláváním

I.

Východiska

1. Základním právním vztahem mezi rodičem a dítětem, definujícím jejich poměry, je vztah rodičovské odpovědnosti. Podle § 865 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, rodičovská odpovědnost náleží stejně oběma rodičům. Má ji každý rodič, ledaže jí byl

zbaven. Podle ust. § 875 odst. 1 občanského zákoníku rodičovskou odpovědnost vykonávají rodiče v souladu se zájmy dítěte. Nejedná-li rodič v souladu se zájmy svého dítěte, porušuje svou základní povinnost dbát práv dítěte. Podle ust. § 855 odst. 2 občanského zákoníku je účelem povinností a práv k dítěti zajištění jeho morálního a hmotného prospěchu.

2. Ustanovení § 858 Občanského zákoníku stanoví: rodičovská odpovědnost zahrnuje povinnosti a práva rodičů, která spočívají v péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, v ochraně dítěte, v udržování osobního styku s dítětem, v zajišťování jeho výchovy a vzdělání, v určení místa jeho bydliště, v jeho zastupování a spravování jeho jmění; vzniká narozením dítěte a zaniká, jakmile dítě nabude plné svéprávnosti. Trvání a rozsah rodičovské odpovědnosti může změnit jen soud.
3. Aby mohli rodiče své povinnosti plynoucí z rodičovské odpovědnosti vykonávat efektivně, jsou od narození dítěte jeho zákonnými zástupci (§ 892 Občanského zákoníku). Jako zákonní zástupci dítěte mají v době jeho plnění základní školní docházky zvláštní práva a povinnosti plynoucí ze zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Jako zákonní zástupci mají podle ust. § 21 odst. 2, Školského zákona právo na informace o průběhu a výsledcích vzdělávání a poradenskou pomoc školy. Tomuto právu odpovídá povinnost školy zákonným zástupcům informace a poradenskou pomoc poskytnout.

II.

Zapojení školy

1. Brání-li zákonní zástupci svou činností nebo nečinností řádnému poskytování vzdělání a jedná-li tak v rozporu se zájmy dítěte, ředitel školy je podle ust. § 22 odst. 3 písm. b) školského zákona vyzve, aby se osobně zúčastnil projednání této záležitosti. Zákonní zástupci jsou povinni se tohoto projednání zúčastnit. Na tomto projednání škola podrobně a citlivě informuje zákonné zástupce o jejich právech a povinnostech, o tom, že se postupuje v nejlepším zájmu dítěte a o dalších nezbytných skutečnostech, jako je například možnost návštěvy školského poradenského zařízení (dále jen „ŠPZ“).

III.

Zapojení školského poradenského zařízení

1. V souladu s § 1 odst. 5 vyhlášky č. 72/2005 Sb. ve znění posledních úprav, o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, vydává ŠPZ na základě vyšetření dítěte tzv. „doporučení“. Doporučení ŠPZ se vydávají a podpůrná opatření se poskytují vždy v nejlepším zájmu dítěte, za účelem zajištění jeho práva na vzdělávání odpovídajícího jeho speciálním vzdělávacím potřebám a možnostem podle ust. § 16 odst. 6 školského zákona. Pokud zákonní zástupci odmítají spolupracovat se školou nebo ŠPZ, a to i přesto, že je k naplnění jeho speciálních vzdělávacích potřeb nezbytné využití podpůrných opatření, znemožňují tím naplnění práva dítěte na vzdělávání a neplní své povinnosti plynoucí z rodičovské odpovědnosti.
2. Neochota se školou spolupracovat se může projevit i tím, že zákonný zástupce z nějakého důvodu navzdory doporučení učitele nebo ředitele odmítne dítě nechat vyšetřit v pedagogicko-psychologické poradně. Pro nastavení podpůrných opatření i pro zařazení dítěte/žáka/studenta podle § 16 odst. 9 školského zákona je přitom doporučení poradny nezbytné, neboť vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami by nemohlo probíhat s využitím podpůrných opatření. V takovém případě počítá ust. § 16a odst.

4 školského zákona ve znění účinném od 1. 9. 2016 s možností uložit žáku nebo zákonnému zástupci využití poradenské pomoci na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci. Tímto orgánem může být nejenom soud, vykonávající tzv. „péči soudu o nezletilé“ podle zákona č. 292/2013 Sb. ve znění posledních úprav, o zvláštních řízeních soudních, ale i orgán sociálně-právní ochrany dětí (§ 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSPOD“). Povinnost absolvovat vyšetření je tak možné uložit nejen dítěti, jehož zákonný zástupce s vyšetřením nesouhlasí, ale i samotnému zákonnému zástupci. Takový postup je vhodné uplatnit především za předpokladu, že zákonný zástupce své rozhodnutí nesvolí k uzpůsobení vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami pravděpodobně zakládá na racionálně neopodstatnitelných důvodech. Vydané doporučení se poté rozešle orgánu veřejné moci, který vyšetření nařídil, příp. orgánu sociálně-právní ochrany dětí, jestliže o to požádal (citovaný § 16a odst. 4).

3. S ohledem na princip subsidiarity je nutné trvat na tom, aby školy vynaložily náležité úsilí v řešení problému ještě na úrovni školy, využívaly co nejmírnější opatření, a na ostatní orgány se obracely až tehdy, nemohla-li být situace vyřešena méně invazivním způsobem.

V případě trvající nespolupráce ze strany zákonných zástupců jsou školy a školská zařízení podle ust. § 10 odst. 4 ZSPOD, povinna oznámit obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností skutečnosti, které nasvědčují tomu, že jde o děti uvedené v ust. § 6 ZSPOD, tj. o děti rodičů neplnících povinnosti plynoucí z rodičovské odpovědnosti (ať už tím, že i přes vyzvání nevyužili poradenskou pomoc, anebo tím, že navzdory doporučení školského poradenského zařízení jednali v rozporu se zájmem dítěte

IV.

Zapojení orgánu sociálně-právní ochrany dětí

1. Obecní úřad obce s rozšířenou působností (resp. orgán sociálně-právní ochrany dětí) působí na rodiče, aby plnili povinnosti vyplývající z rodičovské odpovědnosti (§ 10 odst. 1 písm. b) ZSPOD). K tomu jim poskytuje i poradenskou pomoc podle § 11 ZSPOD. Pokud se ani takto nepodaří nastalou situaci vyřešit, může se zapojit soud.
2. Pokud selžou nástroje uvedené výše, které má v dispozici škola nebo školské poradenské zařízení, a současně rodič - zákonný zástupce nejedná v souladu s nejlepším zájmem dítěte, je nezbytné předně kontaktovat OSPOD.

6 Vzdělávání žáků mimořádně nadaných

- (1) Mimořádně nadaným žákem se pro účely této vyhlášky rozumí jedinec, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých rozumových oblastech, pohybových, uměleckých a sociálních dovednostech.
- (2) Zjišťování mimořádného nadání žáka provádí školské poradenské zařízení.
- (3) Pro mimořádně nadané žáky může ředitel školy vytvářet skupiny, ve kterých se vzdělávají žáci stejných nebo různých ročníků v některých předmětech.

Individuální vzdělávací plán pro nadané žáky

- (1) Vzdělávání mimořádně nadaných žáků se může uskutečňovat podle individuálního vzdělávacího plánu, který vychází ze školního vzdělávacího programu příslušné školy, závěrů psychologického vyšetření a vyjádření zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka. Je závazným dokumentem pro zajištění vzdělávacích potřeb mimořádně nadaného žáka.
- (2) Individuální vzdělávací plán je součástí dokumentace žáka - Bakaláři – matrika – současné vzdělávání - dokumenty.
- (3) Individuální vzdělávací plán obsahuje:
 - a) závěry psychologických vyšetření, která blíže popisují oblast, typ a rozsah nadání a vzdělávací potřeby mimořádně nadaného žáka, případně vyjádření registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost,
 - b) údaje o způsobu poskytování individuální pedagogické nebo psychologické péče mimořádně nadanému žákovi,
 - c) vzdělávací model pro mimořádně nadaného žáka, časové a obsahové rozvržení učiva, volbu pedagogických postupů, způsob zadávání a plnění úkolů, způsob hodnocení, úpravu zkoušek,
 - d) seznam doporučených učebních pomůcek, učebnic a materiálů,
 - e) určení pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým bude škola spolupracovat při zajišťování péče o mimořádně nadaného žáka,
 - f) personální zajištění úprav a průběhu vzdělávání mimořádně nadaného žáka,
 - g) určení pedagogického pracovníka školy pro sledování průběhu vzdělávání mimořádně nadaného žáka a pro zajištění spolupráce se školským poradenským zařízením,
 - h) předpokládanou potřebu navýšení finančních prostředků nad rámec prostředků státního rozpočtu poskytovaných podle zvláštního právního předpisu⁹⁾.
- (4) Individuální vzdělávací plán je vypracován po nástupu mimořádně nadaného žáka do školy, nejpozději však do 3 měsíců po zjištění jeho mimořádného nadání. Individuální vzdělávací plán může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.
- (5) Za zpracování individuálního vzdělávacího plánu odpovídá ředitel školy. Individuální vzdělávací plán se vypracovává ve spolupráci se školským poradenským zařízením a zákonným zástupcem žáka nebo zletilým žákem.
- (6) Škola seznámí s individuálním vzdělávacím plánem zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka, který tuto skutečnost potvrdí svým podpisem.
- (7) Určený pedagogický pracovník školy sleduje průběh vzdělávání mimořádně nadaného žáka a poskytuje společně se školským poradenským zařízením podporu žákovi i jeho zákonným zástupcům.

7 Přerazení do vyššího ročníku

- (1) Ředitel školy může přeradit mimořádně nadaného žáka do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku na základě zkoušky před komisí, kterou jmenuje ředitel školy.

- (2) Komise je nejméně tříčlenná a tvoří ji vždy:
- a) předseda, kterým je zpravidla ředitel školy nebo jím pověřený učitel,
 - b) zkoušející učitel, jímž je vyučující předmětu dané vzdělávací oblasti, v prvním až pátém ročníku základního vzdělávání vyučující daného ročníku,
 - c) přísedící, kterým je učitel vyučující předmětu dané vzdělávací oblasti.
- (3) Termín konání zkoušky stanoví ředitel školy v dohodě se zákonným zástupcem žáka nebo se zletilým žákem. Není-li možné žáka ze závažných důvodů ve stanoveném termínu přezkoušet, stanoví ředitel školy náhradní termín zkoušky.
- (4) Žák může v 1 dni skládat jen 1 zkoušku.
- (5) Ředitel školy stanoví obsah, formu a časové rozložení zkoušky s ohledem na věk žáka. Zkouška ověřuje vědomosti a dovednosti umožňující žákovi plynulý přechod do vyššího ročníku a je zaměřena na jednotlivý předmět nebo vzdělávací oblast.
- (6) Výsledek zkoušky určí komise hlasováním. V případě rovnosti hlasů rozhodne hlas předsedy.
- (7) O zkoušce se pořizuje protokol, který je součástí dokumentace žáka.
- (8) Ředitel školy sdělí výsledek zkoušky prokazatelným způsobem zákonnému zástupci žáka nebo zletilému žákovi.
- (9) Za neabsolvovaný ročník nebude žákovi vydáno vysvědčení. V následujících vysvědčeních se na zadní straně uvede, které ročníky žák neabsolvoval.

8 Časový a tematický plán výchovného poradce

Září

- Aktualizace a doplnění databáze integrovaných žáků s PO, ostatních žáků se specifickými vzdělávacími potřebami a žáků nadaných pro školní rok 2020/21
- Předání informací o dětech s PO a IVP třídním učitelům přes Bakaláře
- Příprava podkladů pro vytvoření IVP pro integrované děti ve spolupráci s vyučujícími a speciálním pedagogem
- Koordinace a účast projednávání IVP se žáky a jejich zákonnými zástupci, třídním učitelem, popř. dalších vyučujících.
- Konzultace s asistenty pedagoga
- Zajištění termínu besedy o volbě povolání pro ž. 9.r.
- Sledování legislativních změn v oblasti přijímacího řízení
- Aktualizace školní nástěnky a školních webových stránek VP
- Oslovení středních škol – příprava akce Školy do školy
- Předání základních informací o volbě povolání žákům 9.r. + rodičům přes Bakaláře

Říjen

- Evidence a kontrola IVP – předložení řediteli školy, projednání se členy ŠPZ, kompletace spisové dokumentace pro školní rok 2020/2021
- Zjišťování předběžného zájmu v oblasti dalšího studia žáků 9.r., 7.r., 5.r.
- Příprava setkání zástupců středních škol u nás ve škole - akce Školy do školy v digitální formě
- Nabídka webové aplikace f. REGIO-ADVISOR /k budoucímu směřování žáků/ přes Bakaláře
- Informace 9. ročníku o talentových zkouškách na školy uměleckého směru
- Zajištění exkurze na ÚP v Jičíně /Dle situace s Covid 19 beseda ve škole/
- Hospitační činnost ve třídách – začlenění integrovaných žáků a využívání individuálních metod práce s těmito žáky
- V případě potřeby schůzka se zákonnými zástupci, předání informací o přijímacím řízení na školy s talentovou zkouškou /umělecké/

Listopad

- Průběžné informace rodičům a žákům 9., 7., 5.r. ročníku o středních školách a přijímacím řízení na webových stránkách školy, přes Bakaláře
- Setkání zástupců SŠ – předání digitálních materiálů žákům, zákonným zástupcům, zveřejnění na webu školy
- Kontrola a evidence přihlášek žáků na obory s talentovou zkouškou, potvrzení přihlášek ve škole a jejich následné vrácení žákům (odeslání přihlášek zajistí zákonní zástupci)
- Jednání o neprospěchu žáků, kteří jsou za první čtvrtletí hodnoceni známkou nedostatečně, evidence zápisu z jednání

Prosinec

- Spolupráce s třídními učiteli při řešení výchovných a výukových problémů žáků, vyhodnocení žáků s PO1
- Hospitační činnost ve třídách – začlenění integrovaných žáků a využívání individuálních metod práce s těmito žáky
- Konzultace s PPP /SPC/, spec. pedagogem, asistenty, třídními učiteli, ŠPZ – zajištění vyšetření nově navržených žáků
- Individuální konzultace pro ž. 9.r., pomoc při rozhodování /volba SŠ/

Leden

- Kontrola plnění a zhodnocení IVP za první pololetí, navržení případných úprav
- Vyhodnocení přijímacího řízení na střední školy s talentovými zkouškami
- V případě potřeby schůzka s rodiči žáků 5SŠ, SOU a víceletá gymnázia, pomoc při vyplnění přihlášek

Únor

- Kontrola evidence přihlášek na SŠ, SOU a víceletá gymnázia, potvrzení přihlášek ve škole a jejich následné vrácení žákům (odeslání přihlášek zajistí zákonní zástupci)
- Hospitační činnost ve třídách – začlenění integrovaných žáků a využívání individuálních metod práce s těmito žáky

Březen

- Příprava zápisu do první třídy.

Duben

- Spolupráce s MŠ, pozvání dětí do školy.
- Zápis do 1. ročníku.
- Jednání o neprospěchu žáků, kteří jsou za první čtvrtletí hodnoceni známkou nedostatečně, evidence zápisu z jednání
- Přijímací řízení na střední školy, evidence přijatých žáků k dalšímu studiu.
- Konzultace s žáky nepřijatými.
- Kontrola výsledků přijímacích řízení na střední školy (případná pomoc s odvoláním)
- Kontrola vyšetření PPP.

Květen

- Zhodnocení úspěšnosti žáků při přijímacích zkouškách.
- Návrhy žáků na vyšetření v PPP, žádosti o přešetření
- Zajištění termínu návštěvy PPP Jičín v naší škole
- Zajištění termínu exkurze na ÚP Jičín pro žáky 8.r.
- Hodnocení plnění IVP žáků s PO.

Červen

- Zhodnocení plánu VP a ŠPP na školní rok 2020/2021
- Doplnění umístění žáků 9.r. do Bakalářů /ve spolupráci s tř. uč./
- Kontrola platnosti vyšetření a příprava materiálů pro příští školní rok.

Průběžně

- Poradenská služba učitelům, rodičům a žákům se vzdělávacími a výchovnými problémy
- výchovné komise ve spolupráci s TU, MP, ŘŠ, ZŠ, KP
- spolupráce s PPP, SPC
- spolupráce s učiteli a asistenty
- účast na školeních VP

Konzultační hodiny VP

Každé pondělí 13 – 13,45h nebo kdykoli po telefonické domluvě.

9 Popis a vymezení rozsahu činností pedagogických pracovníků

Standardní činnosti školy

1. Standardní činnosti výchovného poradce

I. Poradenské činnosti:

1. Kariérové poradenství a poradenská pomoc při rozhodování o další vzdělávací a profesní cestě žáků, tj. zejména:
 - a) koordinace mezi hlavními oblastmi kariérového poradenství - kariérovým vzděláváním a diagnosticko-poradenskými činnostmi zaměřenými k volbě vzdělávací cesty žáka,
 - b) základní skupinová šetření k volbě povolání, administrace, zpracování a interpretace zájmových dotazníků v rámci vlastní odborné kompetence a analýzy preferencí v oblasti volby povolání žáků,
 - c) individuální šetření k volbě povolání a individuální poradenství v této oblasti ve spolupráci s třídním učitelem,
 - d) poradenství zákonným zástupcům s ohledem na očekávání a předpoklady žáků ve spolupráci s třídním učitelem,
 - e) spolupráce se školskými poradenskými zařízeními a středisky výchovné péče při zajišťování poradenských služeb přesahujících kompetence školy,
 - f) zajišťování skupinových návštěv žáků školy v informačních poradenských střediscích krajských poboček Úřadu práce České republiky a poskytování informací

žákům a zákonným zástupcům o možnosti individuálního využití informačních služeb těchto středisek,

- g) poskytování služeb kariérového poradenství žákům cizincům se zřetelem k jejich speciálním vzdělávacím potřebám.
- 2. Vyhledávání a orientační šetření žáků, jejichž vývoj a vzdělávání vyžadují zvláštní pozornost a příprava návrhů na další péči o tyto žáky, včetně spolupráce na přípravě, kontrole a evidenci plánu pedagogické podpory pro žáky s potřebou podpůrného opatření v 1. stupni.
- 3. Zprostředkování vstupní a průběžné diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeba mimořádného nadání a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nebo mimořádně nadané žáky ve školských poradenských zařízeních.
- 4. Spolupráce se školskými poradenskými zařízeními při zajišťování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.
- 5. Příprava podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole, koordinace poskytování poradenských služeb těmto žákům školou a školskými poradenskými zařízeními a koordinace vzdělávacích opatření u těchto žáků.
- 6. Poskytování služeb kariérového poradenství pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a zejména pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona.

I.II. Metodické a informační činnosti

1. Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy:

- a) v otázkách kariérového rozhodování žáků,
- b) s přípravou a vyhodnocováním plánu pedagogické podpory,
- c) s naplňováním podpůrných opatření ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,
- d) s tvorbou a vyhodnocováním individuálních vzdělávacích plánů,
- e) v práci s nadanými a mimořádně nadanými žáky.
- 2. Zprostředkování nových metod pedagogické diagnostiky a intervence pedagogickým pracovníkům školy.
- 3. Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy v otázkách kariérového rozhodování žáků, integrace, individuálních vzdělávacích plánů, práce s nadanými žáky apod.
- 4. Předávání odborných informací z oblasti kariérového poradenství a péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami pedagogickým pracovníkům školy.
- 5. Poskytování informací o činnosti školy, školských a dalších poradenských zařízení v regionu, o jejich zaměření, kompetencích a o možnostech využívání jejich služeb žákům a jejich zákonným zástupcům.
- 6. Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči dalších poradenských zařízení a jejich zajištění v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů.
- 7. Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti výchovného poradce, navržená a realizovaná opatření.

II. Standardní činnosti školního metodika prevence

II.I. Metodické a koordinační činnosti

1. Koordinace tvorby, kontrola, evaluace a participace při realizaci minimálního preventivního programu školy.
2. Koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, rasismu a xenofobie, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších projevů rizikového chování.
3. Metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování. Vyhledávání a nastavení vhodné podpory směřující k odstranění rizikového chování.
4. Koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování.
5. Individuální a skupinová práce se žáky a studenty s obtížemi v adaptaci, se sociálně-vztahovými problémy, s rizikovým chováním a problémy, které negativně ovlivňují jejich vzdělávání.
6. Koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků/cizinců; prioritou v rámci tohoto procesu je prevence rasismu, xenofobie a dalších jevů, které souvisejí s přijímáním odlišnosti.
7. Koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence rizikového chování, s metodikem preventivních aktivit v poradně a s poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými, a dalšími odbornými pracovišti, zařízeními a institucemi, které působí v oblasti prevence rizikového chování.
8. Kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu rizikového chování.
9. Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení v rámci prevence rizikového chování v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů.
10. Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření.

II.II. Informační činnosti

1. Zajišťování a předávání odborných informací o problematice rizikového chování, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy.
2. Prezentace výsledků preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností.
3. Vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence rizikového chování, zejména orgánů státní správy a samosprávy, středisek výchovné péče, poskytovatelů sociálních služeb, zdravotnických zařízení, Policie České republiky, orgánů sociálně-právní ochrany dětí, nestátních organizací působících v oblasti prevence, center krizové intervence a dalších zařízení, institucí a jednotlivých odborníků.

4. Předávání informací a zpráv o realizovaných preventivních programech zákonným zástupcům, pedagogickým pracovníkům školy a školskému poradenskému zařízení.
5. Vedení dokumentace, evidence a administrativa související se standardními činnostmi v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů a předávání informací o realizovaných preventivních programech školy pro potřeby zpracování analýz, statistik a krajských plánů prevence.

II.III. Poradenské činnosti

1. Vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy rizikového chování; poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště ve spolupráci s třídními učiteli.
2. Spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje rizikového chování u jednotlivých žáků a tříd a participace na sledování úrovně rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj rizikového chování ve škole.
3. Příprava podmínek pro integraci žáků se specifickými poruchami chování ve škole a koordinace poskytování poradenských a preventivních služeb těmto žákům školou a specializovanými školskými zařízeními.

III. Standardní činnosti školního speciálního pedagoga

1. Podílí se na vytváření programu poskytování pedagogicko-psychologických poradenských služeb ve škole, včetně programu primární prevence.
2. Komunikuje s vedením školy, pedagogy, žáky a zákonnými zástupci.

4.1 Diagnostika a depistáž

1. Spolupráce při zápisu do 1. ročníku základního vzdělávání dle potřeb a možností školy a školního poradenského pracoviště.
2. Vyhledávání žáků s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb a zařazení do vhodného preventivního, zejména stimulačního, nebo intervenčního programu.
3. Vyhledávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich zařazení do speciálně pedagogické péče.
4. Vytyčení hlavních problémů žáka, stanovení plánu pedagogické podpory v rámci školy a mimo ni a stanovení druhu, rozsahu, frekvence, a trvání intervenčních činností.
5. Diagnostika speciálních vzdělávacích potřeb žáka, zejména shromažďování údajů o žákovi, včetně anamnézy rodinné a osobní, dále speciálně pedagogická diagnostika, zejména při vzdělávacích problémech žáků, pro navazující intervence ve školním prostředí, speciálně pedagogická diagnostika předpokladů pro čtení, psaní, počítání, předpokladů rozvoje gramotnosti, analýza získaných údajů a jejich vyhodnocení.
6. Speciálně pedagogická a etopedická diagnostika při výchovných problémech, stanovení intervenčního přístupu v rámci školy a i mimo ni, dle potřeb, možností a profilace školy.

7. Screening, ankety, dotazníky ve škole týkající se speciálních vzdělávacích potřeb a rizika vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.

4.2 Konzultační, poradenské a intervenční práce

1. Intervenční podpora při realizaci plánu pedagogické podpory.
2. Dlouhodobá i krátkodobá individuální speciálně pedagogická péče za účelem naplňování podpůrných opatření pro žáky, speciálně pedagogické vzdělávací činnosti, reedukační, kompenzační a stimulační činnosti; se žákem s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.
3. Dlouhodobá i krátkodobá speciálně pedagogická péče o skupiny žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, speciálně pedagogické vzdělávací činnosti, reedukační, kompenzační a stimulační činnosti; se skupinami žáků s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.
4. Participace na vytvoření individuálního vzdělávacího plánu u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami nebo plánu pedagogické podpory u žáků s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb ve spolupráci s třídním učitelem, učitelem odborného předmětu, s vedením školy, se zákonnými zástupci žáka, se žákem a s ostatními partnery podpůrného týmu uvnitř i vně školy.
5. Průběžné vyhodnocování účinnosti poskytovaných podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb u žáků, dle potřeby návrhů a realizace úprav.
6. Preventivní intervenční programy v oblasti školního neúspěchu/výchovných problémů s uplatněním speciálně pedagogických/etopedických přístupů.
7. Participace na kariérovém poradenství - volba vzdělávací dráhy žáka, individuální provázení žáka.
8. Úpravy školního prostředí, zajištění speciálních pomůcek a didaktických materiálů.
9. Individuální konzultace pro rodiče, zabezpečení průběžné komunikace a kontaktů s rodiči žáka/zákonnými zástupci.
10. Individuální konzultace pro pedagogické pracovníky v oblasti speciálních vzdělávacích potřeb a rizika vzniku speciálně vzdělávacích potřeb.
11. Speciálně pedagogické přístupy při řešení multikulturní problematiky ve školním prostředí.
12. Konzultace i s pracovníky školských a dalších poradenských zařízení.

4.3 Metodické, koordinační a vzdělávací činnosti

- a. Příprava a průběžná úprava podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole - koordinace speciálně pedagogických poradenských služeb na škole.
- b. Metodická pomoc třídním učitelům při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami nebo rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.
- c. Metodické činnosti pro další pedagogické pracovníky školy - specifika výuky a možnosti žáků dle druhu a stupně speciálních vzdělávacích potřeb, návrhy metod

a forem práce se žáky - jejich zavádění do výuky, instruktáže využívání speciálních pomůcek a didaktických materiálů.

- d. Pracovní semináře pro pedagogické pracovníky v oblasti speciálních vzdělávacích potřeb a rizika jejich vzniku.
- e. Kooperace s pedagogickými pracovníky školy zajišťujícími poradenské služby.
- f. Kooperace se školskými poradenskými zařízeními a s dalšími institucemi a odbornými pracovníky ve prospěch žáka se speciálními vzdělávacími potřebami nebo s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.
- g. Participace na vytváření školních vzdělávacích programů, individuálních vzdělávacích plánů, plánů pedagogické podpory s cílem rozšíření služeb a zkvalitnění péče o skupiny žáků se speciálními vzdělávacími potřebami nebo rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.
- h. Koordinace a metodické vedení asistentů pedagoga ve škole.
- i. Besedy a osvěta zejména zákonným zástupcům.

10 Poskytování služeb žákům s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka (a z odlišného kulturního prostředí)

Z ustanovení Zákona 561/2004 Sb., ve znění pozdějších úprav, § 20 školského zákona vyplývá, že žák-cizinec je žákem s jinou státní příslušností než českou, který plní povinnou školní docházku na území České republiky. Školský zákon zajišťuje podle § 20 občanům Evropské unie a cizincům pobývajícím na území ČR přístup ke vzdělávání a školským službám za stejných legislativních podmínek jako žákům s českým občanstvím. Týká se to předškolního vzdělávání, základního vzdělávání, středního vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání, jazykového a uměleckého vzdělávání včetně vzdělávání při výkonu ústavní a ochranné výchovy.

Termín žák-cizinec nezohledňuje znalost či neznalost českého jazyka a potřebnou míru podpory. Situace každého žáka je specifická a potřeba podpory v českém jazyce se týká pouze některých žáků s cizím státním občanstvím.

Vzhledem k tomu, že dítě podle cizineckého zákona získává stejný druh pobytu na území ČR, jako mají jeho rodiče, může se jednat o žáky, kteří se narodili rodičům-cizincům již v České republice, absolvují od počátku školní docházku v České republice, češtinu ovládají na úrovni rodilého mluvčího a nepotřebují žádnou podporu ze strany školy nebo ŠPZ. Stejně tak ovšem může jít o žáky, kteří žijí v České republice velmi krátkou dobu, mají jiný mateřský jazyk než češtinu a jsou ve školním vzdělávání znevýhodněni z důvodu nedostatečné znalosti češtiny a nedostatečné podpory ze strany rodiny, která vzhledem k jazykové bariéře není schopna žákovi pomoci ve vzdělávání. Jazykovou podporu naproti tomu mohou potřebovat i žáci s českým občanstvím a nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka (z odlišného kulturního prostředí). Odlišné kulturní prostředí se může týkat některých azylantů, uprchlíků, etnických minorit, cizinců s trvalým pobytem na území ČR, případně i bilingvních rodin.

Žákům-cizincům je poskytována bezplatná jazyková příprava k začlenění do základního vzdělávání. Uskutečňuje se prezenční nebo distanční formou ve škole, která je po projednání

se zřizovatelem určena krajským úřadem (vyhláška č. 48/2005 Sb.), v rozsahu maximálně 200 hodin po dobu nejvýše 10 měsíců a je určena žákům, kteří ve školních letech 2021/22 a 2022/23 plní povinnou školní docházku na území České republiky nejvýše 24 měsíců. Od školního roku 2023/2024 bude jazyková příprava určena pro žáky, kteří plní povinnou školní docházku na území ČR nejvýše 12 měsíců. Orientační délku jazykové přípravy stanoví ředitel školy, ve které žák plní povinnou školní docházku, podle znalostí žáka ověřených na základě jednoduchého orientačního testu. Vzdělávání probíhá podle kurikula češtiny jako druhého jazyka, které vytvořil NPI ČR. Test a kurikulum jsou dostupné na stránkách <https://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/kurikum-cestiny-jako-druheho-jazyka> a <https://cizinci.npi.cz/kurikum-cdj-pro-zakladni-vzdelavani-zverejneno/>.

Doporučená je následná podpora, ať již je školou poskytována přímo, nebo na základě doporučení ŠPZ. V průběhu poskytování jazykové přípravy na pověřené škole musí být žák vhodně podporován ve své kmenové škole (úprava obsahu a metod výuky, vhodné pomůcky, pedagogická intervence). Žáci, kteří budou absolvovat intenzivní přípravu v pověřené škole, budou uvolňováni z předmětů podle § 48/2005, to znamená bez doporučení ŠPZ.

Dětem-cizincům v povinném předškolním vzdělávání je bez nutnosti vyšetření v ŠPZ poskytována jazyková příprava v povinném předškolním vzdělávání v rozsahu 1 hodiny týdně, pokud má škola čtyři a více dětí-cizinců v předškolním ročníku. Hodina je hrazena navýšením PHmax školy a může být podle možností a podmínek mateřské školy rozdělena do několika bloků v průběhu týdne, a to ve skupině zřízené v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Pokud má škola jednoho až tři děti-cizince v předškolním ročníku, vykonává jazykovou podporu v rámci běžné činnosti.

11 Práce s informacemi a důvěrnými daty

Informace a důvěrná data o žácích a jejich rodičích, o kterých se poradenští pracovníci dozvědí v souvislosti s výkonem své poradenské činnosti, jsou ochraňována v souladu s Obecným nařízením o ochraně osobních údajů (GDPR), plným názvem Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES)obecné nařízení o ochraně osobních údajů)

Poradenští pracovníci školy zejména:

- Zachovávají mlčenlivost o skutečnostech týkajících se osobních údajů žáků a zákonných zástupců žáků
- Zachovávají mlčenlivost o zdravotním stavu žáků
- Dbají, aby dokumenty týkající se osobních údajů žáka a zdravotního stavu žáka nebyly volně přístupné

Příloha – IVP

Individuální vzdělávací plán

Jméno a příjmení žáka	Jméno a příjmení		
Datum narození	Datum narození		
Bydliště	Adresa bydliště		
Škola	Škola, město, ulice		
Ročník	Ročník	Školní rok	Školní rok

ŠPZ, které vydalo doporučení pro IVP	Zde doplňte název zařízení (případně adresu) , údaje jsou obsaženy v Doporučení (obdrží ho škola od školského poradenského zařízení (ŠPZ), tedy pedagogicko – psychologické poradny nebo speciálně pedagogického centra).
Kontaktní pracovník ŠPZ	Zde doplňte jméno kontaktního pracovníka ŠPZ (je zaznamenáno v Doporučení jako osoba, která Doporučení zpracovala).
Školská poradenská zařízení, poskytovatelé zdravotních služeb a jiné subjekty, které se podílejí na péči o žáka	Zde doplňte školská poradenská zařízení, např. PPP, SPC, zdravotnická zařízení, např. logopedická ambulance, psychiatrická ambulance, rehabilitace.

Rozhodnutí o povolení vzdělávání žáka podle IVP ze dne:	Datum rozhodnutí ředitele/ky školy.
Zdůvodnění:	
Zde doplňte popis vzdělávacích potřeb žáka, které vychází z Doporučení - z bodu I. <i>Závěry vyšetření žáka podstatné pro vzdělávání a pobyt žáka ve škole</i> a z bodu II. <i>Vyhodnocení Plánu pedagogické podpory (PLPP)</i> , např. individuální pracovní tempo, potíže s dodržováním pravidel, kolísání výkonnosti žáka.	

Priority vzdělávání a dalšího rozvoje žáka (cíle IVP):	Zde doplňte priority vzdělávání a dalšího rozvoje žáka, které najdete výše v kolonce zdůvodnění, např. rozvoj komunikačních dovedností, rozvoj schopnosti týmové spolupráce.
---	--

Předměty, jejichž výuka je realizována podle IVP:	Zde uveďte názvy vyučovacích předmětů, jejichž názvy jsou v souladu se školním vzdělávacím programem.
--	---

Podpůrná opatření (specifikace stupňů podpůrných opatření)	
Metody výuky (pedagogické postupy)	Zde uveďte konkrétní metody výuky, které použijete pro naplnění cílů IVP, např. používání názornosti, hraní rolí, využívání manipulativních činností, práce s chybou.
Úpravy obsahu vzdělávání	Zde uveďte, do jaké míry a jak bude upraven obsah vzdělávání v dílčích oblastech v závislosti na bodu III. Doporučení <i>Úpravy obsahu vzdělávání</i> , např. náhrada vzdělávacího obsahu Cizího jazyka za vzdělávací obsah Českého jazyka a literatury.
Úprava očekávaných výstupů vzdělávání	Zde popište, k jakým očekávaným výstupům (OV) ŠVP bude vzdělávání žáka směřováno, které OV budou upraveny v závislosti na bodu III. Doporučení <i>Úprava očekávaných výstupů vzdělávání</i> . (Podrobný popis pro jednotlivé vyučovací předměty viz níže, poslední tabulka IVP).
Organizace výuky	Zde popište na základě bodu III. Doporučení <i>Organizace výuky</i> , úpravy v organizaci výuky ve školní třídě případně i mimo ni, např. snížení počtu vyučovacích hodin (nesmí být žádný předmět vynechán, ale může být nahrazen jiným), zařazení žáka do speciální skupiny na určitý předmět mimo kmenovou třídu, zařazení předmětů speciálně pedagogické péče a realizace pedagogické intervence.
Způsob zadávání a plnění úkolů	Zde popište způsob zadávání úkolů tak, aby odpovídalo možnostem a schopnostem žáka, např. srozumitelné a stručné zadání činností, poskytnutí delšího časového úseku pro vypracování úkolu, kontrola porozumění zadanému úkolu.
Způsob ověřování vědomostí a dovedností	Zde uveďte, způsoby ověřování vědomostí a dovedností, přizpůsobené konkrétním dovednostem a schopnostem žáka, např. jasná a srozumitelná pravidla ověřování, při ověřování vědomostí respektování osobního tempa žáka.
Hodnocení žáka	Zde uveďte, v závislosti na bodu III. Doporučení <i>Hodnocení žáka</i> , způsob hodnocení vzdělávacích postupů a výsledků vzdělávání žáka, např. slovní hodnocení, hodnocení klasifikačním stupněm, kombinací obou způsobů.
Pomůcky a učební materiály	Zde uveďte přehled potřebných kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic, pomůcek, softwarového a IT vybavení, které je uvedeno v bodě III. Doporučení <i>Pomůcky</i> (zde je popsána i forma pořízení pomůcek). Seznam je vhodné doplnit o učební pomůcky a pomůcky, kterými škola disponuje, např. obrázkové encyklopedie, výukové programy, deskové hry.
Podpůrná opatření jiného druhu	Zde uveďte, v závislosti na bodu IV. Doporučení <i>Podpůrná opatření jiného druhu</i> , např. respektování zdravotního stavu, postavení ve třídě, zohlednění vztahových problémů.
Personální zajištění úprav průběhu vzdělávání (asistent pedagoga, další pedagogický pracovník)	Zde uveďte spolupráci, např. se školním psychologem, speciálním pedagogem, osobním asistentem, zdravotnickým pracovníkem, tlumočnickem českého znakového jazyka.

Další subjekty, které se podílejí na vzdělávání žáka	Zde uveďte seznam dalších subjektů, které se podílejí na vzdělávání žáka, např. školní družina, školní klub, středisko volného času.
Spolupráce se zákonnými zástupci žáka	Zde popište způsob spolupráce se zákonnými zástupci žáka, především způsob komunikace, její četnost a požadavky na domácí přípravu (případně specifikujte způsob zadávání a plnění úkolů).
Dohoda mezi žákem a vyučujícím	Zde uveďte, zda byla či nebyla dohoda uzavřena, případně lze napsat datum podpisu dohody a příp. dohodu přiložit.

Podrobný popis pro jednotlivé vyučovací předměty, ve kterých jsou uplatňována podpůrná opatření (Je-li potřeba specifikovat)	
Název předmětu	Zde uveďte podrobný popis
Název předmětu	Zde uveďte podrobný popis
Název předmětu	Zde uveďte podrobný popis
Název předmětu	Zde uveďte podrobný popis
Název předmětu	Zde uveďte podrobný popis
Název předmětu	Zde uveďte podrobný popis
Název předmětu	Zde uveďte podrobný popis
Název předmětu	Zde uveďte podrobný popis

Osoby zodpovědné za vzdělávání a odbornou péči o žáka		Jméno a příjmení	Podpis
Třídní učitel		Jméno a příjmení třídní učitelky/ třídního učitele	
Vyučující	Vyučovací předmět		
	Název	Jméno a příjmení vyučujícího	
	Název	Jméno a příjmení vyučujícího	
	Název	Jméno a příjmení vyučujícího	
	Název	Jméno a příjmení vyučujícího	
	Název	Jméno a příjmení vyučujícího	
	Název	Jméno a příjmení vyučujícího	
	Název	Jméno a příjmení vyučujícího	
	Název	Jméno a příjmení vyučujícího	
Školní poradenský pracovník		Jméno a příjmení ŠPP	
Zákonný zástupce žáka		Jméno a příjmení zákonného zástupce žáka	
Žák		Jméno a příjmení žáka	

Poučení: Pokud zákonný zástupce nebo zletilý žák neposkytne informovaný souhlas s vypracováním individuálním vzdělávacím plánem, tak toto podpůrné opatření škola neposkytuje.

Závěry vyhodnocení vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu	Jméno a příjmení pracovníka školského poradenského zařízení	Podpis

Příloha – PLPP

Plán pedagogické podpory (PLPP)

Jméno a příjmení dítěte, žáka nebo studenta (dále jen „žák“)	Jméno a příjmení	
Škola	Škola, město, ulice	
Ročník	Ročník	
Důvod k přistoupení sestavení PLPP	Zde zaznamenejte hlavní důvody, které vás vedou k rozhodnutí zpracovat u žáka PLPP.	
Datum vyhotovení	Datum vyhotovení	
Vyhodnocení PLPP plánováno ke dni	Datum plánovaného vyhodnocení	

I. Charakteristika žáka a jeho/její obtíží

(silné, slabé stránky; popis obtíží; pedagogická, případně speciálně – pedagogická diagnostika s cílem stanovení úprav ve vzdělávání; aktuální zdravotní stav; další okolnosti ovlivňující nastavení podpory)

Zde vypište obtíže žáka, které vás vedly ke zpracování PLPP. Více viz závorka výše.

II. Stanovení cílů PLPP

(cíle rozvoje žáka)

Zde uveďte, na základě výše uvedených faktů, jakých cílů u žáka chcete dosáhnout.

III. Podpůrná opatření ve škole

(Doplňte konkrétní postupy v těch kategoriích podpůrných opatření, které uplatňujete.)

a) Metody výuky

(specifikace úprav metod práce se žákem)

Zde uveďte metody, které budete při podpoře žáka uplatňovat, abyste dosáhli stanovených cílů.

b) Organizace výuky

(úpravy v organizaci výuky ve školní třídě, případně i mimo ni)

Zde uveďte, jaké budete využívat změny v organizaci výuky žáka, abyste dosáhli stanovených cílů.

c) Hodnocení žáka

(vymezení úprav hodnocení, jak hodnotíme, co úpravami hodnocení sledujeme, kritéria)

Zde uveďte, jak upravíte hodnocení pokroku, aby podporovalo a napomáhalo dosažení cílů stanovených tímto PLPP.

d) Pomůcky

(učebnice, pracovní listy, ICT technika, atd.)

Zde uveďte, jaké pomůcky budete k naplnění cílů využívat.

e) Požadavky na organizaci práce učitele/lů

Zde uveďte, jaké požadavky máte na ostatní učitele, kteří vyučují žáka, aby bylo dosaženo

stanovených cílů.

IV. Podpůrná opatření v rámci domácí přípravy

(popis úprav domácí přípravy, forma a frekvence komunikace s rodinou)

Zde uveďte, jak bude probíhat domácí příprava žáka, jak bude probíhat komunikace s rodinou, aby byla zajištěna realizace podpůrných opatření synergicky i v rámci domácí přípravy.

V. Podpůrná opatření jiného druhu

(respektovat zdravotní stav, zátěžovou situaci v rodině či škole - vztahové problémy, postavení ve třídě; v jakých činnostech, jakým způsobem)

Zde uveďte jiná podpůrná opatření.

VI. Vyhodnocení účinnosti PLPP

(Naplnění cílů PLPP)

Dne:

Zde uveďte, jak se vám podařilo, s využitím stanovených kritérií, naplnit stanovené cíle, uveďte datum vyhodnocení.

Doporučení k odbornému vyšetření¹

☐ Ano

☐ Ne

☐ PPP

☐ SPC

☐ SVP

☐ jiné: jiné

Role	Jméno a příjmení	Podpis a datum
Třídní učitel	Jméno a příjmení třídního učitele	
Učitel/é předmětu/ů	Jméno a příjmení učitele/ů	
Pracovník ŠPP	Jméno a příjmení pracovníka ŠPP	
Zákonný zástupce	Jméno a příjmení zákonného zástupce	

¹ Odpovídající zaškrtněte, případně doplňte.

Příloha – VYHODNOCENÍ IVP

Podklad k vyhodnocení naplňování IVP za školní rok 20.../20.... základní vzdělávání

Jméno a příjmení dítěte			
Datum narození			
Bydliště			
Doručovací adresa			
Škola			
Třída, ročník, rok školní docházky		Školní rok	
Vzdělávací program	<i>(Vyberte, prosím, odpovídající variantu)</i> ŠVP zpracovaného dle RVP ZV platného od 1. 9. 2016 ŠVP zpracovaného dle RVP ZV platného od 1. 9. 2016, s očekávanými výstupy minimální doporučené úrovně pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření v jednotlivých vyučovacích předmětech ŠVP zpracovaného dle RVP ZV – LMP (možné pouze do 1. 9. 2018) ŠVP zpracovaného dle RVP ZŠS – díl I ŠVP zpracovaného dle RVP ZŠS – díl II		

Poslední vyšetření proběhlo dne			
Návrh poskytování podpůrných opatření	od		do
Poskytování podpůrných opatření bylo / bude zahájeno od			

Hodnocení priorit vzdělávání a dalšího rozvoje žáka (cíle IVP)	<i>(Vyberte, prosím, odpovídající variantu)</i> Žák pokročil / mírně pokročilo / nepokročilo: v rozvoji komunikačních dovedností v rozvoji sociálních dovedností v rozvoji samostatnosti a sebeobsluhy v rozvoji grafomotorických dovedností v rozvoji čtenářských dovedností v rozvoji matematických představ a dovedností
---	--

	v rozvoji sociálních vztahů se spolužáky (Doplňte případně další položky)
--	---

Předměty, jejichž výuka je realizována podle IVP	
---	--

Hodnocení využívání podpůrných opatření (zda byla PO využívána, zda byla efektivní)	
Metody výuky (pedagogické postupy)	Metody výuky (pedagogické postupy) stanovené v IVP odpovídají / odpovídají pouze částečně / neodpovídají speciálním vzdělávacím potřebám žáka a byly / nebyly pro žáka efektivní (Uveďte, prosím, efektivní metody výuky)
Úprava očekávaných výstupů vzdělávání	Žák ve školním roce 20.../20... splnil / splnil pouze částečně / nesplnil: očekávané výstupy stanovené v ŠVP zpracovaném dle RVP ZV platného od 1. 9. 2016 očekávané výstupy stanovené v ŠVP zpracovaném dle RVP ZV platného od 1. 9. 2016, s očekávanými výstupy minimální doporučené úrovně pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření v jednotlivých vyučovacích předmětech očekávané výstupy stanovené v ŠVP zpracovaném dle RVP ZV – LMP (možné pouze do 1. 9. 2018) očekávané výstupy stanovené v ŠVP zpracovaném dle RVP ZŠS – díl I očekávané výstupy stanovené v ŠVP zpracovaném dle RVP ZŠS – díl II
Organizace výuky	Organizace výuky stanovená v IVP odpovídá / odpovídá pouze částečně / neodpovídá speciálním vzdělávacím potřebám žáka a je / není pro žáka efektivní (Organizaci výuky, která byla efektivní, prosím, vypište)
Způsob zadávání a plnění úkolů	Způsob zadávání a plnění úkolů uvedený v IVP odpovídá / odpovídá pouze částečně / neodpovídá speciálním vzdělávacím potřebám žáka a je / není pro žáka efektivní (Způsoby zadávání a plnění úkolů, které byly efektivní, prosím, vypište)
Způsob ověřování vědomostí a dovedností	Způsob ověřování vědomostí a dovedností stanovený v IVP odpovídá / odpovídá pouze částečně / neodpovídá speciálním vzdělávacím potřebám žáka a je / není pro žáka efektivní (Způsoby ověřování vědomostí a dovedností, které byly efektivní, prosím, vypište)
Hodnocení žáka	Způsob hodnocení žáka stanovený v IVP odpovídá / odpovídá pouze částečně / neodpovídá speciálním vzdělávacím potřebám žáka a je / není pro žáka efektivní (Hodnocení, které bylo efektivní, prosím, vypište)
Pomůcky a učební materiály	Využívané pomůcky a učební materiály stanovené v IVP odpovídají / odpovídají pouze částečně / neodpovídají speciálním vzdělávacím potřebám žáka a jsou pro výuku žáka efektivní

	<i>(Pomůcky, které byly efektivní, prosím, vypište)</i>
Podpůrná opatření jiného druhu	Podpůrná opatření jiného druhu stanovená v IVP odpovídají / odpovídají pouze částečně / neodpovídají speciálním vzdělávacím potřebám žáka a jsou / nejsou pro žáka efektivní <i>(Podpůrná opatření jiného druhu, která byla efektivní, prosím, vypište)</i>
Hodnocení personálního zajištění průběhu vzdělávání (asistent pedagoga, další pedagogický pracovník)	Žák pracuje ve škole s podporou: asistenta pedagoga (Prosím, doplňte úvazek) asistenta pedagoga sdíleného dalšího pedagogického pracovníka speciálního pedagoga pedagoga s rozšířenou kompetencí pro speciální pedagogiku osobního asistenta zdravotnického pracovníka Toto personální zajištění odpovídá / odpovídá pouze částečně / neodpovídá speciálním vzdělávacím potřebám žáka a je / není pro žáka efektivní
Hodnocení spolupráce s dalšími subjekty, které se podílejí na vzdělávání žáka	Spolupráci s odbornými lékaři žáka hodnotí škola jako přínosnou / nepřínosnou <i>(Uveďte, prosím, konkrétně)</i> Spolupráci s dalšími subjekty podílejícími se na vzdělávání žáka: se školní družinou se školním klubem se střediskem volného času s domovem dětí a mládeže s nestátními neziskovými organizacemi – nácviky sociálních dovedností se základní uměleckou školou <i>(Uveďte případně další subjekty)</i> hodnotí škola jako přínosnou / jako nepřínosnou
Hodnocení spolupráce se zákonnými zástupci žáka	Spolupráce se zákonnými zástupci žáka je na výborné / dobré / dostatečné / nedostatečné úrovni
Hodnocení dohody mezi žákem a vyučujícím	Dohoda nebyla uzavřena Dohoda byla uzavřena a je / není efektivní
Hodnocení realizace PO v jednotlivých vzdělávacích oblastech	Žák splnil úkoly stanovené v IVP ve vyučovacích předmětech <i>(Prosím uveďte vyučovací předměty a stručně popište):</i> Žák splnil pouze částečně úkoly stanovené v IVP ve vyučovacích

	předmětech (<i>Prosím uveďte vzdělávací oblasti a stručně popište</i>): Žák nesplnil úkoly stanovené v IVP ve vyučovacích předmětech (<i>Prosím uveďte vzdělávací oblasti a stručně popište</i>):
--	--

(*Vyberte a doplňte, prosím, odpovídající variantu*)

Ve školním roce 20... /20.... bude / nebude žák opakovat z vážných zdravotních důvodů na základě doporučujícího vyjádření odborného lékaře ročník základní školy / základní školy speciální / nadále bude zařazen ve třídě / škole zřízené podle §16, odst. 9 a bude vzděláván podle:

ŠVP zpracovaného dle RVP ZV platného od 1. 9. 2016

ŠVP zpracovaného dle RVP ZV platného od 1. 9. 2016, s očekávanými výstupy minimální doporučené úrovně pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření v jednotlivých vyučovacích předmětech

ŠVP zpracovaného dle RVP ZV – LMP (možné pouze do 1. 9. 2018)

ŠVP zpracovaného dle RVP ZŠS – díl I

ŠVP zpracovaného dle RVP ZŠS – díl II

Ve školním roce 20.../20... žák / žákyně přestoupí do ročníku základní školy speciální a bude převeden do:

ŠVP zpracovaného dle RVP ZŠS – díl I

ŠVP zpracovaného dle RVP ZŠS – díl II

Ve školním roce 20.../20... žák ukončí 9. ročník základní školy ve výše uvedeném vzdělávacím programu, rok školní docházky, a získá základní vzdělání.

Ve školním roce 20.../20... žák ukončí 10. ročník základní školy speciální ve výše uvedeném vzdělávacím programu, rok školní docházky, a získá základy vzdělání.

Ve školním roce 20.../20... bude žák pokračovat ve vzdělávání v ročníku odborného učiliště / praktické školy dvouleté / praktické školy jednoleté / ve třídě zřízené podle §16, odst. 9 a bude vzděláván podle:

ŠVP zpracovaného dle RVP pro obor vzdělání.

ŠVP zpracovaného dle RVP PRŠ 2.

ŠVP zpracovaného dle RVP PRŠ 1.

Ve školním roce 20.../20.... bude žák pokračovat v základním vzdělávání v základní škole speciální podle §55, odst. 2, ŠZ, se souhlasem zřizovatele školy

Ve školním roce 20.../20... bude realizován jiný způsob plnění povinné školní docházky dle §40, odst. b) a §42

Datum:

.....

Jméno a příjmení třídního učitele

.....
Podpis třídního učitele

Poznámka: Pokud jsou používány pojmy žák, učitel, rozumí se tím pedagogická kategorie pro označení profesní skupiny, tj. žák i žákyně, učitel i učitelka.

2. PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

Základní škola a mateřská škola Na Daliborce, Hořice
školní rok 2021 - 2022

1. Úvod

Problematika rizikového chování dětí je celospolečenským problémem. Zneužívání drog, záškoláctví, kyberšikana a další sociálně patologické jevy se mohou dotknout i dětí, které navštěvují naši školu.

Je proto nezbytné zahájit a realizovat program primární prevence právě v průběhu základní školní docházky. Preventivní program naší školy je zaměřen na všechny věkové kategorie žáků, především pak na žáky ve věku 12 až 15 let.

Program vychází z Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027 a je zaměřen na prevenci záškoláctví, násilí, šikany, vandalismu, závislostí, kriminálního chování, rasismu a xenofobie a dalších sociálně patologických jevů.

2. Charakteristika školy

2.1 Základní údaje o škole

název školy	<i>Základní škola a mateřská škola Na Daliborce, Hořice</i>
adresa školy	<i>Žižkova 866, 508 01, Hořice, okres Jičín</i>
právní forma	<i>příspěvková organizace</i>
identifikátor školy	<i>600092470</i>
vedení školy	<i>ředitel: Mgr. Jan Sezima zástupce ředitele: Mgr. Lada Štěpánková</i>
kontakt	<i>tel.: 493 623 109 e-mail: posta@nadaliborce.cz www.nadaliborce.cz</i>

Základní škola a mateřská škola Na Daliborce, Hořice je plně organizovaná základní škola s právní subjektivitou a od 1. 1. 2003 je příspěvkovou organizací. Škola poskytuje základní vzdělání podle školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání - Devět let pro život. Je rozdělena na první a druhý stupeň. První stupeň je tvořen prvním až pátým ročníkem a druhý stupeň šestým až devátým ročníkem. Součástí školy je školní družina, mateřská škola a školní jídelna - výdejna.

Výuka probíhá ve dvou budovách - v hlavní budově Žižkova č. p. 866 (základní škola) a v budově Žižkova č. p. 811 (mateřská škola). V hlavní budově je celkem 15 učeben, 14 z nich slouží jako kmenové, některé učebny slouží zároveň školní družině a pro potřeby nápravy poruch učení. Škola má jazykovou učebnu a jednu odbornou učebnu přírodopisu. V přízemí hlavní budovy je ředitelna, sborovna, žákovská kuchyňka a tělocvična. V přístavbě budovy jsou umístěny dvě 1.tř. a jedna 3. tř. a školní družina. V prvním a druhém patře se nachází jednotlivé učebny. K dispozici je rovněž žákovská knihovna, kterou lze využít pro výuku, individuální pohovory se žáky a rodiči nebo jako relaxační místnost.

Ve dvoře hlavní budovy je hřiště s povrchem upraveným pro míčové hry, běžecká dráha, pískové doskočiště. Před hlavní budovou je umístěn stůl na stolní tenis. Žáci mají možnost navštěvovat při školní tělesné výchově hřiště Gymnázia, SOŠ, SOU a VOŠ, Hořice a Sportovního zařízení města Hořice.

Školní družina využívá kromě tříd i školní byt, který byl zrekonstruován právě pro její účely.

Za školou se nacházejí Smetanovy sady, které mohou žáci navštěvovat v době osobního volna nebo při společných akcích. Blízkost tohoto parku poskytuje optimální podmínky pro naplňování vzdělávací oblasti člověk a příroda. Přírodní areál má také bohaté relaxační využití.

Ve školním roce 2021/2022 má škola 14 tříd 292 žáky (na 1. stupni 8 tříd se 149 žáky, na 2. stupni 6 tříd se 143 žáky).

Údaje ke 1. 9. 2021:

Součást školy	Počet tříd / oddělení	Počet dětí / žáků	Počet dětí / žáků na třídu	Celkem
1. stupeň ZŠ	8	149	18,6	1.st.+2.st. 292
2. stupeň ZŠ	6	143	23,8	
Celkem	14	292		

2.2 Školní vzdělávací program

Název školního vzdělávacího programu:

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Motivační název programu: „DEVĚT LET PRO ŽIVOT“

3. Východiska preventivního programu školy (dále jen PPŠ)

3.1 Legislativní rámec

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

Školní vzdělávací program ZŠ a MŠ Na Daliborce, Hořice.

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027

Koncepce školské primární prevence rizikového chování dětí a mládeže Královéhradeckého kraje na období 2019 – 2024

Metodické pokyny MŠMT k rizikovému chování žáků

Využití právních opatření při řešení problémového chování žáků

Zásady přístupu k dětem, žákům, studentům s PAS v rámci vzdělávacího procesu

Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek („protikuřácký zákon“), ve znění pozdějších předpisů.

Internetové stránky

www.nadaliborce.cz
<http://www.msmt.cz/>
<http://www.prevence-info.cz/>
<https://www.nntb.cz/>
<http://www.linkabezpeci.cz/>

www.e-bezpeci.cz, www.saferinternet.cz, www.minimalizacesikany.cz,
www.seznamsebezpecne.cz, www.odrogach.cz.

3.2 Vstupní informace

Vstupní informace získáváme:

- zhodnocením uplynulého školního roku (výroční zpráva, zpráva metodicky prevence a výchovné poradkyně)
- informacemi od žáků a učitelů
- dotazníkovým šetřením, anketami
- spoluprací s rodiči
- spoluprací s dalšími organizacemi a úřady
- prostřednictvím školního parlamentu
- prostřednictvím schránky námětů a připomínek
- zapojením do projektu Nenech to být

3.3 Vybrané sociálně patologické jevy

Na základě získaných informací jsme se pro tento školní rok zaměřili na tyto sociálně patologické jevy:

1. špatné vztahy mezi žáky a agresivní chování žáků
2. porušování pravidel školního řádu (mj. vulgární vyjadřování, špatná příprava do školy...)

3. virtuální drogy (počítače, televize, video, mobilní telefony)
4. drogové závislosti, alkoholismus a kouření

4. Cíle preventivního programu školy

4.1 Dlouhodobé cíle

- působit na žáky po celou dobu jejich docházky a pokusit se snížit riziko jejich zasažení sociálně patologickými jevy
- vést děti ke zdravému **sebevědomí**, správnému **sebehodnocení** a **poznání sebe sama**
- učit je slušně a beze strachu **vyjádřit svůj názor**
- vést je ke **slušnému chování** a **vzájemné pomoci**
- nabídnout žákům **smysluplně trávit svůj volný čas** a vést je ke **zdravému životnímu stylu**
- **rozvíjet spolupráci s rodiči**
- rozvíjet spolupráci s odborníky
- podporovat informovanost a spolupráci mezi členy pedagogického sboru

4.2 Krátkodobé cíle

- každodenním výchovným působením všech pracovníků školy ovlivňovat žáky v oblasti rizikového chování
- zapojit všechny pedagogy do systému prevence – plně podpořit DVPP v této oblasti, pravidelně je informovat a seznamovat s novými přístupy v problematice rizikového chování
- zlepšit vrstevnické vztahy v třídním kolektivu
- snížit výskyt záškoláctví
- zvýšit informovanost žáků a rodičů
- pokračovat ve spolupráci s rodiči
- pokračovat ve spolupráci s ostatními pedagogy a s odborníky
- prezentovat činnost nového školního metodika prevence na webových stránkách školy

4.3 Cílové skupiny

- a) žáci a žákyně – naučit se řešit problémy, případně umět vyhledat pomoc
 - zlepšit svůj životní styl směrem ke zdravému životnímu stylu
 - vyhnout se užívání návykových látek
- b) pedagogický sbor – podpořit další vzdělávání v oblasti prevence rizikového chování
- c) rodiče – vyvážit a zlepšit komunikaci se školou

5. Školní metodika prevence jako součást týmu

5.1 Preventivní tým školy, školní poradenské pracoviště

Metodička prevence je na naší škole součástí poradenského týmu.

Preventivní tým školy tvoří ředitel školy, zástupce ředitele, školní metodička prevence a výchovná poradkyně. Školní poradenské pracoviště tvoří zástupkyně ředitele, speciální pedagog, VP a MP.

Rodiče i vyučující jsou seznámeni s PPŠ, který je uložen na webových stránkách školy.

5.2 Školní metodička prevence

- sestavuje a dohlíží na realizaci PPŠ
- je členkou preventivního týmu a školního poradenského pracoviště
- vede povinnou dokumentaci metodika prevence
- organizuje preventivní akce a programy školy
- metodicky vede pedagogické pracovníky školy v oblasti prevence rizikového chování.
- koordinuje aktivity při řešení problémů jí příslušejících ve spolupráci s třídními učiteli a vedením školy, (adaptační kurzy, třídnické hodiny)
- úzce spolupracuje s rodiči
- spolupracuje s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Jičíně, okresním i krajským metodikem prevence, s dalšími úřady a institucemi
- aktualizuje webové stránky školy (stránku Prevence)
- zpracovává elektronický výkaz preventivních aktivit školy
- shromažďuje odbornou literaturu (časopis Prevence a Třídní učitel), metodické materiály a vzdělávací filmy
- podílí se na dotazníkovém šetření

5.3 Vedení školy

- **metodička prevence** seznámí vedení školy s PPŠ (září 2021) a průběžně ho informuje o jednotlivých akcích a případech
- **vedení školy** umožní účast metodičky, výchovné poradkyně a dalších pedagogů na vzdělávacích akcích souvisejících s prevencí rizikového chování

6. Realizace preventivního programu školy

6.1 Rozvržení aktivit do jednotlivých ročníků

1. ročník

Rodinné vztahy – přátelství, důvěra, úcta, sebeúcta.
Styk s cizími osobami.
Využívání volného času – zájmové kroužky, pobyt na čerstvém vzduchu.
Výživa a naše zdraví – stravovací návyky, hygiena. Ovoce do škol.
Co se smí, nesmí – dodržování pravidel chování.

Prevence úrazů.
Dopravní výchova – cesta do školy, dopravní značky.

2. ročník

Pocit sounáležitosti (kolektiv třídy), empatie, sebehodnocení, vzájemná pomoc.
Vlastní bezpečnost – modelové situace.
Náš domov. Mezilidské vztahy.
Co se smí, nesmí – dodržování pravidel chování.
Naše zdraví, správná výživa, stravovací návyky, hygiena. Ovoce do škol.
Nebezpečí – nouzová telefonní čísla, zajištění pomoci.
Dopravní výchova – cesta do školy, dopravní značky, cyklista.
Využívání volného času – zájmové kroužky, nebezpečí počítačových her, televize.

3. ročník

Náš domov. Styk s cizími lidmi. Kamarádství. Pocit sounáležitosti (kolektiv třídy, pomoc slabším).
Výživa a naše zdraví – stravovací návyky, hygiena. Ovoce do škol.
Naše zdraví – kondice, tělesný pohyb, pobyt na čerstvém vzduchu.
Využívání volného času – zájmové kroužky.
Dopravní výchova – efektivní využití volného času, pravidla silničního provozu.
Ochrana životního prostředí – Den Země.
Ochrana člověka za mimořádných událostí – projektový den. Důležitá telefonní čísla.
Školní parlament.

4. ročník

Bezpečnost při styku s cizími lidmi. Kamarádství. Šikana.
Zdravý životní styl, správná výživa – stravovací návyky, hygiena. Ovoce do škol.
Poučení žáků o bezpečnosti – experimenty s alkoholem a tabákovými výrobky. Prevence kouření.
Rizika kyberprostoru.
Dopravní výchova – dopravní hřiště, jízda na kole, pravidla silničního provozu.
Ochrana životního prostředí – Den Země.
Zásady společenského chování – návštěva kulturních představení. Význam slušného chování mimo školu a v životě.
Ochrana člověka za mimořádných událostí – projektový den. Důležitá telefonní čísla.
Škola v přírodě – upevnění kolektivu, hry a pohyb v přírodě.
Školní parlament.

5. ročník

Bezpečnost při styku s cizími lidmi – modelové situace, komunikace, důvěra v učitele.
Šikana. Umět se svěřit.
Rizika kyberprostoru. Kyberšikana – hodiny informatiky.
Zdravý režim žáka. Ovoce do škol. Volnočasové aktivity.
Návykové látky – nikotin, alkohol. Umění odmítnout.
Ochrana člověka za mimořádných událostí – projektový den. Důležitá telefonní čísla.
Zásady společenského chování – návštěva kulturních představení.
Ochrana životního prostředí – Den Země.
Dopravní výchova.
Školní parlament.

6. ročník

Adaptační kurz	Tř.uč.
Třídnické hodiny - pocit sounáležitosti, sebezpoznání, sebehodnocení, spolupráce, komunikace	Tř.uč.
Život mezi lidmi. Práteleství. Dorozumívání a porozumění.	Ov
Tolerance, rasismus, xenofobie.	Ov
Naše město - možnosti využití volného času.	Ov
Zdravý způsob života - Ovoce do škol.	Tř.uč.
Zásady společenského chování – návštěva kulturních představení.	Tř.uč.
Školní parlament.	Tř.uč.
Rizika kyberprostoru. Kraje pro bezpečný internet	INF
Ochrana člověka za mimořádných okolností–projektový den. Důležitá telefonní čísla.	Tř.uč.
Ochrana životního prostředí – Den Země.	Tř.uč.

7. ročník

Třídnické hodiny – sebezpoznání, sebehodnocení, spolupráce, komunikace.	Tř. uč.
Vztahy mezi lidmi. Vztahy v rodině, mezi vrstevníky.	Vkz
Dospívání. Bezpečné sexuální chování.	Vkz
Zdravý životní styl - škodlivé vlivy prostředí na zdraví, stravovací návyky.	Vkz
Média. Nebezpečí sociálních sítí.	Vkz
Člověk a morálka. Lidská důstojnost. Lidské hodnoty	Ov
Lidská práva. Tolerance, rasismus, xenofobie.	Ov
Ochrana člověka za mimořádných okolností – projektový den. Důležitá telefonní čísla.	Tř.uč.
Zásady společenského chování – návštěva kulturních představení.	Tř.uč., vyuč. Čj
Školní parlament.	Tř.uč.
Ochrana životního prostředí – Den Země.	Tř.uč.

8. ročník

Zdravý způsob života – škodlivé vlivy prostředí na zdraví.	Př
Základy první pomoci.	Př
Člověk a citový život.	Ov
Člověk a občanský život.	Ov
Manželství a rodičovství.	Ov
Sexuální výchova.	Př
Svoboda, otroctví, nacionalismus.	Dě
Školní parlament.	Tř.uč.
Ochrana člověka za mimořádných okolností – projektový den. Důležitá telefonní čísla.	Tř.uč.
Ochrana životního prostředí – Den Země.	Tř.uč.
Ovoce do škol.	Tř.uč.
Zásady společenského chování - návštěva kulturních představení.	Tř.uč., vyuč. Čj

9. ročník

Profesní orientace. Úřad práce v Jičíně.	Tř.uč.
Dospívání. Bezpečné sexuální chování.	Vkz
Základní lidské potřeby	Vkz
Zdravý životní styl. Odpovědnost za své zdraví. Psychohygiena. Ovoce do škol.	Vkz
Poruchy příjmu potravy.	Vkz
Prevence zneužívání návykových látek – současný stav, toxikomanie.	Vkz, Př
Obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie.	Př

Ochrana životního prostředí – Den Země.	Tř.uč.
Holocaust. Antisemitismus. Nacismus. Rasismus.	Dě
Ochrana člověka za mimořádných okolností – projektový den. Důležitá telefonní čísla.	Tř.uč.
Školní parlament.	Tř.uč.
Zásady společenského chování – návštěva kulturních představení.	Tř.uč., vyuč. Čj

6.2 Další společné aktivity pro žáky v rámci PPŠ

Třídnické hodiny pro žáky 6. a 7. ročníku.

Adaptační kurz pro žáky 6. ročníku.

Školní parlament.

Besedy s Policí ČR. Rizika kyberprostoru. Trestní odpovědnost.

Etická výchova.

Projekt Ochrana člověka za mimořádných okolností (všichni). První pomoc. Dopravní výchova.

Sexuální výchova (beseda s odborníkem z praxe).

Návštěva divadelních představení (Klicperovo divadlo v Hradci Králové, Státní opera Praha).

Výlety a exkurze. Třídní výlety zaměřeny na turistiku.

Jednorázové sportovní a kulturní akce.

Olympiády (vyučující jednotlivých předmětů). Předmětové exkurze.

Školní knihovna.

Informační nástěnky (vedení školy, výchovná poradkyně, preventista, učitelé, žáci).

Den Země. (všichni). Třídění odpadů.

Integrace dětí s různými poruchami do třídního kolektivu.

Využití počítačové učebny. Využití kuchyňky. Ovoce do škol.

Výuka hudební výchovy (průběžně koncerty pro žáky a rodiče). Výzdoba školy a výtvarné soutěže.

Výroba předmětů na vánoční a velikonoční výstavu, vánoční zpívání (učitelé prvního stupně).

Výuka plavání (vyučující 1. st.).

Využití prostor školy v době přestávek (školní hřiště, stoly na stolní tenis před školou).

Charitativní akce. Akce ŠD – hry, soutěže, výtvarné dílny, besedy.

Vítání prvňáčků a tradiční rozloučení s žáky devátých tříd.

Prezentace školy v různých médiích.

Většina akcí se plánuje konkrétně až během školního roku, kdy se využívají i nové nabídky.

6.3 Formy práce s dětmi

Začlenění preventivních témat do výuky a využití mimoškolních akcí k utužení třídního kolektivu. Třídnické hodiny.

Důležitou roli sehrávají také individuální rozhovory s dětmi, skupinová práce, sociální hry, besedy, exkurze, ankety, referáty. Ve škole je pro žáky připravena schránka námětů a připomínek.

Dle potřeby probíhají ve třídách třídnické chvíle, které slouží k řešení problémů v kolektivu.

7. Spolupráce s třídními učiteli a vyučujícími

Prevence rizikového chování je součástí RVP (rámcového vzdělávacího programu), potažmo ŠVP, a je zahrnuta do schválených standardů základního vzdělávání. Je třeba, aby aspekty preventivního působení byly mezipředmětově koordinovány.

Preventivní témata jsou nejčastěji frekventována v následujících předmětech:

- třídnické hodiny, adaptační kurzy
- výchova ke zdraví
- výchova k občanství
- přírodopis
- prvouka, přírodověda, vlastivěda
- hudební a výtvarná výchova
- český jazyk a literatura
- tělesná výchova

používané metody:

- výklad (informace)
- komunitní kruh
- brainstorming
- skupinová práce ve třídě, práce ve dvojicích
- reflexe, sebehodnocení
- samostatná práce (výtvarné práce, koláže, slohové práce na určené téma, vyhledávání informací z tisku, z TV, z internetu ...)
- sociální hry, hraní rolí, obhajoba určitého názoru,
- diskuze, přednášky, besedy s pozvanými odborníky
- učitelé tělesné výchovy využijí všech možností k aktivnímu sportování (tělocvična, bazén, sokolovna, sportovní hala, školní hřiště, stoly na stolní tenis, pořádání lyžařského kurzu) a při hrách budou klást důraz na osvojování principů tolerance, spolupráce a fair play

třídní učitelé

- v 6. a 7. třídě realizují třídnické hodiny
- v 8. a 9. třídách organizují pravidelné třídnické chvílky
- zajišťují příjemné a podnětné prostředí ve třídách
- využívají nový metodický materiál pro práci s třídním kolektivem (časopis Třídní učitel a vedení třídy, Rodina a škola, dotazníky, propagační materiály, vzdělávací filmy, odbornou literaturu)
- spolupracují s metodičkou, výchovnou poradkyní, speciální pedagožkou, vedením školy a rodiči
- účastní se vzdělávacích akcí školy

8. Spolupráce s rodiči

Učitel je v kontaktu s rodiči v průběhu celého školního roku prostřednictvím. Komunikace s rodiči se realizuje prostřednictvím elektronické žákovské knížky, MS Teams, třídních schůzek i nabídkou konzultačních hodin.

Pravidelné konzultační hodiny nabízí i výchovný poradce a metodik prevence.

Prostřednictvím elektronické žákovské knížky získává zákonný zástupce informace o prospěchu a chování svého dítěte. Na webových stránkách školy sleduje rodič průběh třídních aktivit a zároveň má možnost získat celkový přehled o akcích pořádaných školou. V sekci

Prevence nabízí MP rodičům základní informace o plánovaných a realizovaných preventivních aktivitách.

Škola také pořádá „Dny otevřených dveří“ a využívá pomoc rodičů při organizování některých školních akcí.

9. Spolupráce s jinými organizacemi a odborníky

Škola nejčastěji spolupracuje s těmito organizacemi:

- Pedagogicko-psychologickou poradou Královéhradeckého kraje (pracoviště Jičín, Hradec Králové, Chlumec nad Cidlinou), okresním metodikem prevence v Jičíně L. Nálevkou.

- Městským úřadem Hořice, pracovnice mi OSPOD J.Pavlovou, H. Chýlovou a J.Srkalovou

- Policií ČR (obvodní oddělení Jičín, Hořice a Hradec Králové)

- Městskou policií Hořice

- Krajským úřadem Královéhradeckého kraje a krajskou koordinátorkou prevence Janou Hrnčířovou.

- hořickým nízkoprahovým klubem POHODA, který usiluje o zlepšení života dětí a mládeže v našem městě a okolí, provozuje terénní sociální práci a realizuje programy primární prevence rizikového chování

- s odborníky z oblasti zdravotnictví

Školní metodička pravidelně sleduje stránky Krajského úřadu, stránky PPP v Jičíně a časopis Třídní učitel. Zároveň úzce spolupracuje se školními metodiky dalších základních a středních škol.

10. Důležitá telefonní čísla a odkazy na weby, kam se podívat, kam se obracet při potížích

	adresa	telefon	kontaktní osoba
Zdravotnická záchranná služba	tísňová linka	155	
Policie ČR	tísňová linka	158	
Hasiči	tísňová linka	150	
Hasiči – stanice Hořice	Otakarova 1500, 50801, Hořice	950 510 386	
Policie ČR – Obvodní oddělení Hořice	J. z Poděbrad 342 50801, Hořice	974 533 701	
Linka bezpečí		116 111	

Linka ztracené dítě		116 000	
Dětské krizové centrum	Non-stop linka rizika kyberprostoru	241 484 149 777 715 215 778 510 510	
Městská policie Hořice	J. z Poděbrad, 50801, Hořice	737 445 336	
Oddělení péče o rodinu, MěÚ Hořice kurátor pro děti a mládež	J. z Poděbrad 342 50801, Hořice	492 105 472 492 105 471 492 105 473	Eva Pavlová, (vedoucí) pavlova@horice.org Helena Chýlová, chylova@horice.org Jaroslava Srkalová, srkalova@horice.org
PPP JIČÍN	17.listopadu 506 01, Jičín	493 533 505	A. Chudobová
Okresní metodik prevence	17.listopadu 506 01, Jičín	739 293 888	Mgr. Lukáš Nálevka
Rodinná terapie a poskytování individuální a párové psychoterapie.	Kavčí plácek 121/1 Hradec Králové	605 714 948	MUDr. Lubomír Hadaš
Ambulance dětské a dorostové psychiatrie	Nezvalova 852, Hradec Králové	495 510 526, 603 460 700	MUDr. Ivo Kunst
Dětský diagnostický ústav se střediskem výchovné péče	Říčařova 277, Hradec Králové,	737 819 317	
SVP „Návrat“-	Brandlova 112, Hradec Králové	739 401 363	

**Odkazy na weby ohledně jednotlivých projevů rizikového chování, kam se podívat,
obracet při potížích**

KRIZOVÉ LINKY

<http://www.linkabezpeci.cz/>

<https://www.modralinka.cz/>

<http://linkaztracenedite.cz/>

Organizace zaštiťující či zabývající se prevencí

<http://www.msmt.cz/>
<http://www.prevence-info.cz/>
<http://adiktologie.cz/>

ŠIKAN A NÁSILÍ

<https://www.nntb.cz/>
<https://www.rosa-os.cz/>

ZÁVISLOSTI

http://www.kurakova-plice.cz/koureni_cigaret/
<http://www.alkoholik.cz/zavislost/>
<https://www.drogy-info.cz/>

PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY

<http://www.anabell.cz/>
<http://www.healthyandfree.cz/>

INTERNET

<http://www.e-bezpeci.cz/>
<https://www.saferinternet.cz/>
<http://www.bezpecnyinternet.cz/>
<https://www.kpbi.cz/>

PREVENCE úrazů, CHOVÁNÍ V DOPRAVĚ

<http://detstvibezurazu.cz/urazy-deti/>
<https://www.zachranny-kruh.cz/>

11. Nespecifická prevence

Žáci naší školy se účastní mnoha organizovaných mimoškolních aktivit - ZUŠ, DDM, sportovní oddíly, skaut. Škola vytváří prostor pro prezentaci těchto organizací.

12. Měření efektivity programu

Efektivita předkládaného programu bude zjišťována v průběhu celého školního roku následujícími způsoby:

- dotazníkovým šetřením
- sociometrickým šetřením /v případě potřeby/
- rozhovory s rodiči na třídních schůzkách
- diskuzí na pedagogických radách a schůzkách preventivního týmu
- zasedáním školního parlamentu
- rozhovory s třídními učiteli po třídnických hodinách.

Výsledky tohoto hodnocení budou použity při sestavení nového minimálního preventivního programu pro příští školní rok.

Supervize programu - vedení školy, školní metodik prevence, výchovná poradkyně, okresní metodik prevence

13. Závěr

Preventivní plán školy bude pravidelně kontrolován a vyhodnocován ředitelem školy. Jednotlivé aktivity budou předneseny a plánovány na pedagogických radách, popřípadě řešeny s konkrétními třídními učiteli.

Preventivní program sepsala:

Mgr. Šárka Válková
metodička prevence

14. Přílohy

I. Školní program proti šikanování

Školní program proti šikanování je nejúčinnější způsob, jak ochránit děti před šikanou. Je zaměřen především na prevenci šikanování a ukazuje postupy řešení šikany. Program je určen všem pedagogickým i nepedagogickým pracovníkům školy, žákům i jejich

zákonným zástupcům.

Předpokladem jeho fungování je dobrá všeobecná primární prevence ve škole a zapojení celého pedagogického sboru.

Cílem školního programu proti šikanování je vytvoření klidného a bezpečného prostředí pro všechny – děti i učitele.

Cíl programu

- Vytvořit ve škole bezpečné prostředí.
- Vytvořit dobré sociální klima.
- Podporovat pozitivní vztahy mezi žáky navzájem a mezi žáky a učiteli.
- Informovat žáky i rodiče na koho se obrátit v případě potřeby - třídní učitel, školní metodik prevence, výchovná poradkyně, vedení školy.

Školní program proti šikanování má 13 komponent (hlavních součástí) a má univerzální charakter. Lze jej použít jako jednotící princip i pro jiná RCH, a tak vytvořit integrovaný, ucelený ŠPP. Komponenty jsou následující:

- 1. Zmapování situace – analýza a evaluace (před a po zavedení programu a také v jeho průběhu).**
- 2. Motivování pedagogů pro změnu.**
- 3. Společné vzdělávání a supervize všech pedagogů.**
- 4. Užší realizační tým (zástupce vedení - nejlépe ředitel, zástupci TU z 1. A 2. stupně, zástupce družiny, ŠMP, VP, školní psycholog atd.).**
- 5. Společný postup při řešení šikanování.**
- 6. Primární prevence v třídnických hodinách.**
- 7. Primární prevence ve výuce.**
- 8. Primární prevence ve školních i mimoškolních programech mimo vyučování.**
- 9. Ochranný režim (demokraticky vytvořený smysluplný školní řád, účinné dohledy učitelů).**
- 10. Spolupráce s rodiči (vhodný způsob seznámení s nekompromisním bojem školy proti šikaně, například na webových stránkách, pomocí informativního dopisu a při třídních schůzkách).**

11. Školní poradenské služby.

12. Spolupráce se specializovanými zařízeními.

13. Vztahy se školami v okolí (domluva ředitelů na spolupráci při řešení šikany, kdy se jí účastní žáci z různých škol).

Šikanování, podoby šikany, přímé a nepřímé znaky šikanování

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašit žáka, případně skupinu žáků. Jde o cílené a opakované fyzické či psychické útoky na jedince, kteří se neumí nebo nemohou bránit. K řešení této problematiky vydalo MŠMT zvláštní metodický pokyn - Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016).

Podoby šikany

<u>fyzická:</u>	bití, vydírání, loupeže, poškozování věcí
<u>slovní:</u>	nadávky, urážky, pomluvy, vyhrožování, ponižování, hanlivé obrázky
<u>nepřímá:</u>	přihlížení a podpora šikany, záměrné přehlížení a ignorování žáka či skupiny žáků
<u>kyberšikana:</u>	útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých a nepravdivých materiálů na internetové stránky

sexuální zneužívání a obtěžování, nemístné narážky, fyzické kontakty, intimní projevy

Při šikaně spolupracuje: školní metodik prevence s vedením školy, výchovným poradcem, třídními učiteli, se školským poradenským zařízením, školním psychologem, pediatrem.

Nepřímé (varovné) znaky šikanování pro učitele

- Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.

- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- Zašpiněný nebo poškozený oděv.
- Stále postrádá nějaké své věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- Odřenin, modřin, škrábanců nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.
- Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
- Je potřeba věnovat zvýšenou pozornost nově přichozím žákům.

Varovné znaky šikanování pro rodiče:

- Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas.
- Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- Nechce jít ráno do školy. Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno i pozorovat strach.
- Ztrácí chuť k jídlu.
- Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí dovoz či odvoz autem.
- Dítě chodí domů ze školy hladové (agresori mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
- Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze spaní, např. "Nechte mě!"
- Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
- Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad.
- Zmínky o možné sebevraždě.
- Odmítá svěřit se s tím, co jej trápí.
- Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.
- Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.

- Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.
- Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma.
- Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat.
- Dítě se vyhýbá docházce do školy.
- Dítě se zdržuje doma častěji než mělo ve zvyku.

Přímé znaky šikanování:

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet.
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávislným, nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem.
- Skutečnost, že se jim podřizuje.
- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či ke spoluúčasti na nich.
- Honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

VÝSKYT ŠIKANY VE ŠKOLE

Postup pedagogického pracovníka při oznámení šikany:

Má-li pedagogický pracovník podezření na šikanování nebo je-li o šikaně informován rodiči, oznámí neprodleně svoje podezření ŠMP a vedení školy.

ŠMP, na základě kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování doporučí, zda řešení zvládne škola sama, nebo si povolá odborníka specialistu (viz přehled níže). V případě, že jde o počáteční a obvyklou šikanu, kterou zvládne škola sama, ŠMP postupuje podle scénáře určeného pro tento typ šikanování. Pokročilé a komplikované šikany škola řeší ve spolupráci s externími odborníky a institucemi, zejména z PPP a SVP.

Pedagogický pracovník se i nadále spolupodílí se na vyšetřování šikany dle pokynů ředitele školy.

Informuje rodiče o výsledcích vyšetřování šikany, a to i v případech, že se podezření neprokáže a navrhne na pedagogické radě potrestání agresorů.

Je třeba zdůraznit, že šikanování je komplikovaný a paradoxní fenomén, při kterém běžné pedagogické postupy naprosto selhávají. Rovněž hotové „kuchařky“ v podobě „receptů“ nefungují, spíše ublíží, než pomohou.

Situace, které zvládne škola sama:

- (a) první pomoc pro obyčejnou počáteční šikanu;
- (b) celková léčba pro řešení prvních dvou stadií šikanování, RTP (Rámcový třídní program).

Situace, kdy potřebuje škola pomoc zvenku:

- (a) první pomoc pro komplikovanou počáteční šikanu;
- (b) první pomoc (krizové scénáře) pro obyčejnou pokročilou šikanu;
- (c) první pomoc (krizové scénáře) pro komplikovanou pokročilou šikanu, patří sem např. výbuch skupinového násilí, tzv. školní lynčování;
- (d) celková léčba pro třetí stadium šikanování s běžnou i komplikovanou formou.

Postup ředitele školy při řešení šikany:

Ředitel školy přijme informaci o šikanování (pedagogický pracovník, ŠMP, rodič, žák) a po domluvě se ŠMP rozhodne, zda škola zvládne řešit šikanu vlastními silami, nebo zda potřebuje pomoc z venku a je nezbytná její součinnost se specializovanými institucemi a PČR.

Jmenuje pracovníky, kteří se budou podílet na vyšetřování šikany dle jeho pokynů. Zajistí

informování rodičů o vyšetřování šikany, nebo je sám informuje o výsledcích vyšetřování.

V případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné zprostředkovat péči PPP, SVP, SPC nebo dalších odborníků. V mimořádných případech doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP.

Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění), ředitel školy nebo školského zařízení oznámí tuto skutečnost Policii ČR.

Ředitel školy oznámí orgánu sociálně-právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, ředitel školy zahájí spolupráci s orgány sociálně-právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu (viz § 6,7 a 10 zákona č. 359/1999 Sb. o sociálně právní ochraně dětí ve znění pozdějších předpisů).

Postup rodičů při podezření na šikanování:

- Rodiče informují o podezření na šikanování TU, popřípadě dalšího pedagogického pracovníka či ředitele školy.
- V případech prokazatelných projevů šikany se rodiče přímo obrátí s informací na ředitele školy.

Řešení počáteční šikany

1. Odhad závažnosti onemocnění skupiny a rozpoznání zda nejde o neobvyklou formu šikanování

- zjišťujeme prostřednictvím rozhovoru s informátory a obětí

- nesmí docházet k přímé konfrontaci pachatele a oběti

2. Rozhovor s informátory a obětí

- po rozhovoru s informátorem následuje rozhovor s obětí (ne s podezřelými pachateli)
- při rozhovoru s obětí je důležité, aby o tom nevěděli ostatní žáci (je potřeba ochránit ji před možnou pomstou agresorů)

3. Nalezení vhodných svědků

- vytipovat členy skupiny, kteří budou pravdivě vypovídat (vybrat žáky, kteří s obětí sympatizují, kamarádi s ní, nebo ji alespoň neodmítají, žáky nezávislé na agresorech, kteří nepřijímají normy šikanování)

4. Individuální, případně i konfrontační rozhovory se svědky

- rozhovory zorganizovat tak, aby o nich druzí nevěděli
- vyskytnou-li se těžkosti, lze uskutečnit doplňující a zpřesňující rozhovory nebo konfrontaci dvou svědků

Vážnou chybou je společné vyšetřování svědků a agresorů. Zásadní chybou je konfrontace oběti a agresorů.

5. Ochrana oběti

6. Rozhovor (zvolíme jednu z variant)

- je to poslední krok ve vyšetřování
- dokud nemáme shromážděné důkazy, nemá smysl vést tento rozhovor

a. rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření)

b. rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku)

7. Realizace vhodné metody

a. metoda usmíření

b. metoda vnějšího nátlaku (výchovní pohovor nebo výchovní komise s agresorem a jeho rodiči)

8. Rozhovor s rodiči oběti

- rodiče je třeba informovat o zjištěních a závěrech školy a domluvit se na dalších opatřeních, popř. nabídnout odbornou pomoc

9. Práce s celou třídou, třídnická hodiny, třídní schůzka

Řešení pokročilé (neobvyklé) šikany, tzv. školní lynčování

Do komplikované šikany zařadíme především neobvyklé formy šikany. Dále sem zahrneme základní formy šikany, se kterými nemáme zkušenosti. Patří do nich šikany krajně ohrožující bezpečí pedagoga a život oběti, dále šikany se změnou v základním schématu. Prakticky jde zejména o nějakou zvláštnost u přímých a nepřímých účastníků šikany. Patří sem rovněž šikany s rozvinutým zakrývajícím systémem. Vážnou komplikací je intenzivnější závislostní vztah mezi oběťmi a agresory a vážnější dopady šikany na oběť - například známky úzkostné poruchy.

A. První kroky pomoci

1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany
2. bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí.

B. Příprava podmínek pro vyšetřování

3. zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy
4. zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi
5. pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře)
6. oznámení Policii ČR, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům

C. Vyšetřování

7. rozhovor s obětí a informátory
8. nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků
9. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky
10. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory

Není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi)!

D. Léčba

11. metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny

12. spolupráce s odborníky, dalšími institucemi a orgány:

- a) oblast školství – PPP, SVP, Speciálně pedagogické centrum
- b) oblast sociální péče – OSPOD, případně s nestátními neziskovými organizacemi specializujícími se na prevenci a řešení šikany.
- c) oblast zdravotnictví – dětské lékaři, psychologové a psychiatři, zařízení poskytující terapeutickou péči nebo rodinnou terapii

Dle vyhlášky č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb. je při poskytování poradenských služeb (tj. také při intervenčních programech) nutné žáky, včetně jejich zákonných zástupců, předem informovat o charakteru poradenské služby. Využívá se tzv. informovaný souhlas (viz § 1 odst. 3 vyhlášky č. 72/2005 Sb. ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb.).

Výstupem práce externí odborné instituce by měla být písemná zpráva s adekvátními informacemi (§ 1 odst. 5 vyhlášky č. 72/2005 Sb. ve znění vyhlášky číslo 116/2011 Sb.). Aby byly pro školu informace relevantní, doporučuje se před započítím poradenských služeb dohodnout obsah a rozsah práce.

Výchovná opatření, klasifikační opatření, kázeňská opatření

V případě potřeby je možné zprostředkovat péči PPP, SVP nebo jiných odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

Běžná výchovná opatření pro potrestání agresorů:

- **napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele;**

- snížení známky z chování;
- převedení do jiné třídy.

Práce se třídou

Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina).

V mimořádných případech lze užít další opatření:

- ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místně příslušném diagnostickém ústavu;
- ředitel školy podá návrh OSPOD k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu

Spolupráce s rodiči

Při nápravě šikanování je potřebná spolupráce školy nebo školského zařízení, jak s rodinou oběti, tak i s rodinou agresora. Při jednání s rodiči je potřeba zvolit citlivý přístup a dbát na zachování důvěrnosti informací.

II. Šikana zaměřená na učitele

Šikana zaměřená na učitele ze strany žáků musí být chápána jako problém, který se týká všech členů školy. Není pouze výsledkem osobnostních charakteristik učitele nebo jeho sociálních či pedagogických kompetencí, jak bývá někdy interpretována. Neměla by být proto v žádném případě považována za individuální záležitost konkrétního pedagoga, kterou by si měl vyřešit sám. Odpovědnost za prevenci a řešení šikany nese vedení školy, potažmo také zřizovatel.

1. Šikana zaměřená na učitele je specifická tím, že dojde k narušení jasně definovaných rolí (učitel × žák) a **žák/student se dostane do pozice větší moci než pedagog, bez ohledu na formálně vyšší moc a autoritu učitele.**

2. Šikana zaměřená na učitele se nejčastěji odehrává ve škole – ve třídách a na chodbách, ale může se odehrávat také mimo školu ve veřejných prostorech, v místě bydliště pedagoga nebo v kyberprostoru.

3. Je zapotřebí mít na paměti, že šikanou může trpět i vysoce zkušený a kompetentní pedagog. Šikana učitele patří do pracovněprávní problematiky a postupy řešení vymezuje zákoník práce, případně trestní zákoník či občanský zákoník.

Specifika pro prevenci šikany zaměřené na učitele

- Prevence stojí na celoškolském přístupu, který akcentuje dobré sociální klima, připouští riziko výskytu šikany učitele ve škole, otevřeně takové chování odmítá a realizuje prevenci případně intervenci, pokud k výskytu dojde.
-
- Vedení školy vyjadřuje pedagogům podporu, oceňuje jejich práci, vytváří atmosféru důvěry, podporuje spolupráci v pedagogickém sboru a zastává nekonfliktní způsob řešení problémů.
- Škola má jasně stanovený způsob, jakým mají pedagogové podezření na šikanu své osoby nebo kolegy, nebo oznámení o šikaně podat, komu a jak s tím bude nakládáno.
- Pedagog nastavuje a uplatňuje jasná pravidla ve třídě; na konflikt nebo nerespektování reaguje včas, pracuje s pravidly v chování a používá stanovené důsledky jejich nerespektování konzistentně; vyhýbá se řešení konfliktu a konfrontací ze strany žáka před celou třídou, usměrňuje řešení na individuální konzultaci; vyhýbá se konfrontačnímu tónu.
- Pedagog posiluje zapojení žáků do výuky, činí úkoly a výuku pro žáky zajímavými, propojuje výuku s běžným životem a potřebami žáků.
-
- Očekává úspěch u všech žáků a podporuje je, dává žákům zpětnou vazbu k tomu, co udělali dobře, staví na silných stránkách žáků.
- Nezpůsobuje ponížení nebo zesměšnění žáka před třídou; při hodnocení žáka zachovává jeho důstojnost.
- Všímá si změn v náladě, emocích a v chování žáků a včas na ně reaguje.
- Problémy neřeší sám, ale ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm, případně s vedením školy.

- Všímá si sociálního a kooperativního chování žáků a oceňuje je.

Specifika pro řešení šikany zaměřené na učitele - zásady

- Pedagog, který čelí šikaně ze strany žáků, je v dané situaci v pozici oběti, která by neměla zůstat v situaci sama, ale měla by vyhledat pomoc ostatních. Nelze očekávat, že situaci, kterou lze klasifikovat jako šikanu, vyřeší pedagog v pozici oběti sám.
- Škola musí mít připravený krizový plán, ve kterém bude specifikováno, jak se v situaci naplnění tohoto rizika zachová, plán zahrnuje pokyny pro zajištění bezpečí pro ohroženého pedagoga a žáky.
- V případě bezprostředního ohrožení pedagoga žákem/žáky se pedagog řídí krizovým plánem školy. Pokud je tento plán nedostatečný, zajistí si pedagog pro sebe bezpečí (odejde ze třídy, přivolá si pomoc apod.) a požádá o spolupráci jiného kolegu nebo vedení školy, pokud je potřeba vyhledá pro sebe odbornou pomoc.
- Šikana pedagoga bývá často spojena s šikanou mezi žáky. Škola zajistí posouzení sociálních vztahů ve třídě a na základě výsledků nastaví odpovídající řešení. Pro třídu, ve které se šikana odehrávala, zajistí škola intervenční program.
- Stejně jako u šikany mezi žáky i zde je potřeba, aby po takové situaci škola revidovala mechanismy a postupy (krizový plán), aby bylo zřejmé, jak zacházet s případnými podobnými situacemi v budoucnu.
- V případě, že je pedagog nespokojený s řešením situace ze strany vedení školy, může se obrátit na příslušný inspektorát práce.

III. Kyberšikana

Kyberšikana je opakované násilné chování prostřednictvím moderních komunikačních technologií, především internetu a mobilu.

Kyberšikana a šikana – rozdíly

Základní rozdíl spočívá v tom, že u šikany zná oběť útočníka. U kyberšikany je útočník naprosto anonymní a ještě navíc může v kybersvětě měnit svou identitu, může jím být kdokoli. Dalším důležitým faktorem u kyberšikany je také publikum. K webové stránce, videu na YouTube nebo skupině na Facebooku má přístup každý, kdo má internet. Často se stává, že šikana jde s kyberšikanou ruku v ruce, to znamená, že si útočníci natočí reálný útok a zveřejní ho na internetu.

Desatero bezpečného internetu

1. Nezveřejňovat osobní údaje. Nedávat nikomu adresu ani telefon.
2. Nesdílet fotky a už vůbec ne intimní.
3. Neotvírat přílohu zprávy, která přišla z neznámé adresy. Bezpečně se odhlašovat.
4. Měnit přihlašovací údaje nebo mít bezpečnější hesla.
5. Přidávat si pouze dobře známé lidi
6. Rozlišovat virtuální a reálný život. Nevěř každé informaci.
7. Číst si pravidla užívání.
8. Neodpovídat na neslušné, hrubé nebo vulgární e-maily a vzkazy.
9. Nedomlouvat si schůzku s osobou, kterou znám jen z internetu.
10. Svěř se dospělému, pokud tě stránky nebo něčí vzkazy uvedou do rozpaků, nebo tě dokonce vyděsí.

Na koho se obrátit

V případě, že se dítě cítí ohrožováno kyberšikanou, mělo by v ideálním případě celou věc nejdříve osobně probrat s rodiči, jinými příbuznými, kamarády nebo dospělými osobami (učitelé apod.).

Horká linka www.horkalinka.cz

Linka bezpečí 116 111

Policie ČR 158

Rodičovská linka 840 111 234

Projekt www.e-bezpeci.cz

IV. Krizový plán

Doporučené postupy školy při řešení či podezření z užití návykových látek, alkoholu, tabáku, podezření z krádeže, vandalismu a jiného rizikového chování

Krizový plán školy slouží jako návod, jak postupovat při řešení či podezření na některá riziková chování (užití návykových látek, alkoholu, tabáku, při výskytu krádeže, vandalismu, syndromu CAN, poruchách příjmu potravy či jiných nelátkových závislostí).

V případě výskytu rizikového chování bude postupováno dle Školního řádu a příslušných dokumentů.

Koho kontaktovat:

Záchranná služba: 155

Policie ČR: 158

Linka bezpečí: 800 155 155

Dětské krizové centrum 420 241 480 511

- vedení školy: Mgr. Jan Sezima: 491 101 645
 Mgr. Lada Štěpánková: 491 101 645
- školní metodička prevence Mgr. Šárka Válková: 491 101 645
- výchovná poradkyně Mgr. Kristýna Moravcová: 491 101 645
- školník M. Kulháněk: 731 585 848
- OSPOD Hořice - p. Chýlová: 492 105 471
- Obvodní oddělení Hořice: 974 533 701
- Městská policie Hořice: 737 445 336
- PPP Jičín: 493 533 505

Bezprostřední ohrožení života

1. Poskytnout první pomoc
2. Zavolat záchrannou službu: 155
3. Informovat vedení školy
4. Informovat zákonné zástupce

Návykové látky – obecné postupy

Zabránit v další činnosti (konzumaci), odebrat a zajistit látku

Posoudit zdravotní stav

Rozhovor s dítětem, sepsání záznamu

Informovat vedení školy, ŠMP

Informovat zákonné zástupce

Uložení záznamu v agendě školy

Opakovaná situace - OSPOD

Informace o možnostech odborné pomoci

Sankce dle školního řádu

Konzumace tabákových výrobků ve škole

Školní řád zakazuje kouření tabákových výrobků a užívání elektronických cigaret v prostorách školy a při všech školních akcích, zároveň stanovuje sankce za porušení tohoto zákazu.

Doporučený postup:

1. Tabákový výrobek žákovi odebrat a zabránit mu tak v další konzumaci.
2. V případě ohrožení na životě a zdraví zajistit nezbytnou pomoc a přivolat lékařskou službu.

3. Sepsat záznam o nálezu s vyjádřením žáka, s datem, místem, časem nálezu, jménem žáka. Zápis žák podepíše.
4. Nález oznámit vedení školy.
5. Nález uložit u vedení školy.
6. Informovat zákonného zástupce nezletilého žáka.
7. Vyvodit kázeňská opatření stanovené školním řádem.
8. Se žákem bude nadále pracovat školní metodička prevence, popř. nabídne zákonným zástupcům další odbornou pomoc.
9. V případě opakování bude informován OSPOD.

Žákovi nelze prohledávat osobní věci. V případě, že žáci kouří mimo prostory školy či školského zřízení (např. v parku) mimo plnění povinné školní docházky, pedagogický pracovník neuděluje výchovná opatření. Může o tom informovat rodiče nebo provést krátkou intervenci u konkrétního žáka.

Konzumace alkoholu ve škole

Školním řád zakazuje užívání alkoholu v prostorách školy v době školního vyučování i na všech školních akcích.

Doporučený postup:

1. Alkohol žákovi odebrat a zabránit mu tak v další konzumaci.
2. Posoudit žákův zdravotní stav.
3. V případě ohrožení na životě a zdraví zajistit nezbytnou pomoc a přivolat lékařskou službu. V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který se jím intoxikoval, předají zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.
4. Nález nebo požití oznámit vedení školy.
5. Nález uložit u vedení školy.
6. Sepsat záznam o nálezu s vyjádřením žáka, s datem, místem, časem nálezu, jménem žáka. Zápis žák podepíše.

7. Pokud žák není schopný pokračovat ve vyučování, informovat ihned zákonného zástupce a vyzvat jej, aby si žáka vyzvedl.
8. Není-li zákonný zástupce dostupný, vyrozumět OSPOD.
9. V závažných případech (s ohledem na věk, chování žáka, opakované jednání) informovat OSPOD i po bezproblémovém kontaktování zákonného zástupce.
10. Rodiče informovat i v případě, že je žák schopen pokračovat ve výuce.
11. Vyvodit kázeňská opatření stanovené školním řádem.
12. Se žákem bude nadále pracovat školní metodická prevence, popř. nabídne zákonným zástupcům další odbornou pomoc.

Žákovi nelze prohledávat osobní věci.

Stejně postupuje škola i v situaci příchodu žáka do školy pod vlivem alkoholu.

Nález alkoholu u žáka:

Doporučený postup:

1. Nezjišťovat chemické složení tekutiny.
2. O nálezu neprodleně uvědomit vedení školy.
3. Sepsat stručný záznam o nálezu s vyjádřením žáka, s datem, místem, časem nálezu a jménem žáka. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ředitel školy nebo jeho zástupce.
4. Zápis dát žákovi podepsat. Pokud odmítne, zaznamenat tuto skutečnost do zápisu.
5. Informovat zákonného zástupce žáka
6. U opakovaného nálezů informovat OSPOD.

V případě nabízení alkoholu ve školském prostředí se může jednat o podezření z přestupku a v takovém případě má školské zařízení možnost volat Policii ČR.

Nález alkoholu ve škole

Doporučený postup:

1. Nezjišťovat chemické složení tekutiny.
2. O nálezu neprodleně informovat vedení školy.
3. Nález uložit u vedení školy.
4. Vedení školy zpracuje stručný záznam o nálezu.

5. Mapovat situaci ve škole.

Užití omamné psychotropní látky ve škole

Doporučený postup:

1. Látku žákovi odebrat a zabránit další konzumaci.
2. Posoudit žákův zdravotní stav.
3. V případě ohrožení na životě a zdraví zajistit nezbytnou pomoc a přivolat lékařskou službu.
4. Informovat vedení školy.
5. Pokud akutní nebezpečí nehrozí postupovat v souladu se školním řádem, sepsat záznam o nález s vyjádřením žáka.
6. Pokud není žák schopen výuky, zavolat zákonného zástupce a vyzvat ho, aby si žáka vyzvedl.
7. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, škola vyrozumí OSPOD, požádá o pomoc a řídí se jeho pokyny.
8. Zákonného zástupce škola informuje i v případě, že je žák schopen další výuky.
9. Škola informuje OSPOD.
10. Vyvodit kázeňská opatření stanovené školním řádem. Je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Distribuce je trestným činem, užívání OPL je porušením školního řádu.
11. Navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za nebezpečné a protiprávní jednání.
12. Školní metodická prevence nabídne zákonným zástupcům další odbornou pomoc.

Podobný postup zvolit i v případě, že žák přichází pod vlivem OPL do školy.

Nález OPL ve škole

A. V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní.

Doporučený postup:

1. Zabránit žákovi v další konzumaci.
2. Látku žákovi odebrat za přítomnosti další osoby a uložit do obálky.
2. Netestovat její složení.
3. Informovat o nálezu vedení školy.
4. Sepsat záznam o nálezu s datem, místem a časem nálezu a jménem žáka.
5. Zápis žák podepíše, pokud odmítne, uvést do zápisu. Zápisu je přítomen ředitel nebo jeho zástupce.
6. O nálezu vyrozumí PČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky a informuje zákonného zástupce žáka.
7. V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, zvážit jeho zdravotní stav a je-li ohrožen na zdraví a životě přivolat záchrannou službu a vyrozumět Policii ČR. Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí PČR.

B. V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní.

Doporučený postup:

1. Látku netestovat.
2. Informovat vedení školy.
3. Za přítomnosti dalšího pracovníka školy vložit látku do obálky, napsat datum, čas a místo nálezu. Obálku přelepit, opatřit razítkem školy a svým podpisem a uschovat ji ve školním trezoru.
4. Vyrozumět PČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

C. V případě, kdy pracovníci školy mají podezření, že některý z žáků má nějakou OPL u sebe.

Doporučený postup:

1. Bezodkladně vyrozumět PČR, zkonzultovat s ní další postup.
2. Informují zákonného zástupce žáka.
3. Žáka izolovat od ostatních a do příjezdu Policie ČR ho mít pod dohledem.
4. U žáka v žádném případě neprovádějí osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věcí.

Distribuce OPL ve škole

Distribuce a přechovávání OPL je v České republice považována za protiprávní jednání. Je proto zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin.

Doporučený postup:

1. Důvodné podezření musí škola nahlásit Policii ČR
2. Pokud v rámci tohoto podezření zajistí pracovníci školy nějakou látku, postupují způsobem popsaným výše.

Nelátkové závislosti

Počítače a internet – nebezpečné počítačové hry

Znaky:

- zanedbávání školy a školních povinností;
- zaostávání v sociálním vývoji;
- rizika pro zdravý vývoj pohybového systému.

Doporučené postupy

1. Promluvit si s dítětem.
2. Kontaktovat rodiče – nabídnout kontakty na odborníky.
3. Při nespolupráci s rodiči kontaktovat OSPOD.

Mobilní telefony

Žáci mohou nosit do školy mobilní telefony, platí však zákaz používání během celého vyučovacího procesu od vstupu do školy až po její opuštění. Při opakovaném porušení zákazu používání mobilních telefonů může být žákovi uděleno kázeňské opatření.

Doporučené postupy

1. Žák telefon vypne a předá vyučujícímu.
2. Ten informuje ředitele školy o porušení ŠŘ a předá mu telefon.
3. Ředitel školy upozorní žáka na porušení školního řádu. Telefon je žákovi vrácen.
4. Při opakovaném porušení zákazu je uděleno kázeňské opatření.

Poruchy příjmu potravy (PPP)

Mentální bulimie a mentální anorexie

Mentální bulimie je neodolatelná touha po jídle, která má za následek opakované přejídání se a následně snahou zbavit se požité potravy násilím (zvracení).

Mentální anorexie je patologický strach z obezity spojený s odmítáním potravy s následným ohrožením zdraví či smrti.

U dívek se obě poruchy vyskytují 10 krát více než u chlapců.

Dívky a chlapci s PPP

Dívky a chlapci postižení mentální anorexií jsou bezproblémoví a konformní, svědomití a zodpovědní, nejistí, mají nízké sebevědomí, jsou spíše introvertní a senzitivní.

Dívky a chlapci trpící mentální bulimií jsou impulzivní, mají problémy se sebeovládáním, jsou nejistí a závislí na názorech jiných lidí.

Doporučené postupy v případě podezření na PPP:

1. Kontaktovat rodiče, pediatra vždy, když dítě výrazněji zhubne, opakovaně bylo přistiženo, že zvrací (stačí informace od vrstevníků), sebepoškozuje se.
2. Zprostředkovat kontakt s odborníky (psychologem, psychiatrem).

Sebepoškozování

Sebepoškozování (automutilace) je komplexní autoagresivní chování, které na rozdíl od sebevraždy nemá fatální následky a které lze nejlépe chápat jako nezralou odpověď na akutní anebo chronický stres, nezvladatelné emoce či myšlenkové pochody.

Samotné sebepoškozování není trestný čin, ale navádění/nucení k sebepoškozování, sebevraždě nebo příčiny vyvolávající SP, jako je třeba sexuální zneužívání, týrání apod., jsou trestné činy, na něž se vztahuje oznamovací povinnost.

Nejčastěji pozorovaným sebepoškozujícím (automutilačním) chováním je:

- řezání (žiletkou, střepem atd.)
- pálení kůže.

Jinými formami jsou:

- škrábání,
- píchání jehlou,
- rozrušování hojících se ran,
- značkování rozpáleným kovem nebo například značkovací pistolí,
- obrušování popálené kůže,
- kousání, údery, nárazy,
- dloubání, tahání kůže a vlasů/ochlupení a další.

Doporučené postupy

1. Posoudit aktuální riziko závažného sebepoškození.
2. Kontaktovat rodinu, systematická dlouhodobá spolupráce s rodinou.
3. Předat dítě školnímu psychologovi.
4. Motivovat dítě a rodinu k návštěvě specialisty – krizové centrum. psychologická/psychiatrická ambulance.

Krádeže

Krádež je druh protiprávního jednání a její skutečnost hlásí škola orgánům činným v trestním řízení.

Školní řád informuje zákonné zástupce i žáky o skutečnosti, že nošení cenných věcí do školy a věcí nepotřebných k výuce je rizikové jednání a může vést k jejich odcizení. Proto je školním řádem nošení cenných věcí do školy zakázáno. Vedení školy zároveň upřesní způsob zajištění těchto předmětů a uložení na předem určeném místě.

Za zcizené věci odpovídá škola pouze v případě, že byly uloženy na místě k tomu určeném.

Doporučený postup:

1. O události pořídit záznam na základě výpovědi poškozeného.
2. Věc předat orgánům činným v trestním řízení nebo poučit poškozeného žáka (jeho zákonného zástupce), že má tuto možnost.
3. V případě, že je znám pachatel, je třeba informovat rodiče, popř. nahlásit věc OSPOD (byl-li pachatel mladší 18 let) a současně věc předat orgánům činným v trestním řízení.

Vandalismus

Dle Školního řádu je každý odpovědný za škody, které svým jednáním způsobil, a proto po něm škola může požadovat náhradu, jestliže škodu způsobil úmyslně nebo z nedbalosti. Je třeba se problematice vzniklých škod věnovat a žáky opakovaně upozorňovat na to, jak se takovému jednání vyhnout.

Doporučený postup:

1. Pokusit se odhalit viníka a sepsat o vzniklé škodě záznam.
2. Náhrada úmyslně způsobené škody bude vymáhána na zákonných zástupcích, je jim dána možnost škodu na vlastní náklady odstranit nebo jinak nahradit, případně vzniklou škodu uhradit.

Záškoláctví

Při neomluvené a zvýšené omluvené nepřítomnosti žáka ve škole informuje třídní učitel vedení školy a metodičku prevence.

Škola postupuje v souladu se Školním řádem, dle metodického pokynu.

1. Neomluvenou nepřítomnost do součtu 10 vyučovacích hodin řeší se zákonným zástupcem žáka třídní učitel formou pohovoru, na který je zákonný zástupce pozván doporučeným dopisem. Projedná důvod nepřítomnosti žáka a způsob omlouvání jeho

nepřítomnosti a upozorní na povinnost stanovenou zákonem. Seznámí zákonného zástupce žáka s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené nepřítomnosti. Provede zápis z pohovoru, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem. Zákonný zástupce zápis podepíše a obdrží kopii zápisu. Případné odmítnutí podpisu nebo převzetí zápisu zákonným zástupcem se to do zápisu zaznamená.

2. Při počtu nad 10 neomluvených hodin svolá ředitel výchovnou komisi, které se účastní: ředitel školy, zákonný zástupce, třídní učitel, školní metodik prevence, výchovný poradce, zástupce orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Pozvání zákonných zástupců na jednání výchovné komise se provádí doporučeným dopisem. O průběhu a závěrech jednání se provede zápis, který zúčastněné osoby podepíší. Případná neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápisu zaznamená. Každý účastník jednání obdrží kopii zápisu.

3. V případě, že neomluvená nepřítomnost žáka přesáhne 25 hodin, zašle ředitel školy bezodkladně oznámení o pokračujícím záškoláctví s náležitou dokumentací příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu. Tato ohlašovací povinnost vychází z platné právní úpravy.

V. Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte (CAN - Child Abuse and Neglect)

Podezření na syndrom CAN

1. Zachycení varovných signálů.
2. Navázat užší kontakt a citlivě pohovořit s dítětem o jeho soukromí a problémech, do něčeho ho nenutit.
3. Informovat vedení školy (co nejužší okruh lidí), sepsat krátký zápis.
4. Nedaří-li se kontakt se žákem navázat, lze se obrátit na PPP, popřípadě doporučit žákovi obrátit se na Linku bezpečí.
5. Požádat o pomoc spolužáky, sourozence.
6. Pozvat rodiče do školy, sdělit jim problémy, které u dítěte pozorujeme.
7. Spolupracovat s odborníky (pediatr, OSPOD, PČR)

Když se mi dítě svěří osobně

1. Ocenit dítě, že za vámi přišlo a ujistit ho, že pro ně uděláte všechno, co je ve vašich silách.
2. Záležitost je citlivá, svěřit ji jen nejužšímu okruhu osob.
3. Pokud dítě zneužívá rodič, neinformovat ho o tom, s čím se dítě svěřilo.
4. Komunikovat s dítětem – podrobnější rozebírání nechat na odbornících.
5. Citlivě sdělit dítěti, že zjištěné informace musíme nahlásit.
6. Ohlásit na PČR a OSPOD.
7. Jestliže dítě nechce, abychom věc ohlásili, situaci konzultovat s odborníkem, ale od oznámení události by nás to nemělo odradit.

Dítě je obětí napadení cestou do (ze) školy neznámou osobou

1. Oznámit policii, rodičům a orgánu sociálně-právní ochrany dítěte.
2. Dítě neopouštět až do příchodu rodičů.

Varovné signály:

Změny v chování dítěte

nezájem o dění kolem sebe, úzkost a vyděšené reakce v přítomnosti konkrétních dospělých osob nebo v situaci, kdy je dítě s dospělým samo, vyhýbání se školním a mimoškolním aktivitám, nápadně lhostejné postoje, výroky typu „mně je to jedno“, agresivní napadání a šikanování vrstevníků, potíže se soustředěním a zhoršení prospěchu ve škole, váhání s odchodem domů po vyučování, neomluvené absence ve škole, odmítání jídla nebo přejídání, sebepoškozování, útoky z domova

Známky tělesného týrání dítěte

opakovaná zranění včetně zlomenin, modřiny, řezné rány, otisky dlaně a prstů, otoky částí těla, například rtů, tváří, zápěstí

Některé projevy zanedbávaného dítěte

trvalý hlad, všechno jí hltavě a hladově, podvýživa, chudá slovní zásoba, špatná hygiena, zkažené zuby a časté záněty dásní, nevhodné oblečení vzhledem k počasí, nedostatek dohledu – dítě je večer doma samo, venku pobývá dlouho do tmy a bez dozoru, vyčerpanost, touží po citu a pozornosti jakéhokoliv dospělého, chodí za školu nebo do ní chodí pozdě, zdráhá se odcházet domů, žebra o jídlo, peníze nebo jiné věci

VI. Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je vážným problémem, jehož řešení si vyžaduje náročnou práci s dítětem a často také s rodinou dítěte. Bývá důsledkem individuálních rozdílů v osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci i jejich rodinné výchově. Neprospěch je často způsoben souborem příčin, které je třeba dobře rozpoznat. Při řešení školních neúspěchů je nutná úzká spolupráce pedagogických pracovníků, zákonných zástupců a žáka samotného. Mnohdy je nutná i konzultace s odborníky.

Strategie předcházení školní neúspěšnosti vychází z Vyhlášky č. 27/2016Sb a jejím cílem je vyhledávání potencionálně neúspěšných žáků a vytváření podmínek k zlepšení jejich školní úspěšnosti.

1. Příčiny školní neúspěšnosti

- a) osobnost dítěte - snížená inteligence, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká sebedůvěra, poruchy učení, poruchy chování a jiné zdravotní komplikace žáka
- b) rodina - nepodnětné rodinné prostředí, rozdílné osobnostní a sociální podmínky života v rodině, nesprávné typy výchovy, složitá rodinná situace, střídavá péče, domácí násilí
- c) nedostatky ve výchovně vzdělávacím procesu ve škole – malá aktivizace žákovy osobnosti ve vyučování, nedostatečná motivace, nerespektování vývojových hledisek a principů pedagogické práce, špatné vztahy mezi učitelem a žákem, popřípadě mezi žákem a spolužáky, šikana, konflikty ve spolupráci školy s rodinou, dítě - cizinec

2. Doprovodné projevy školní neúspěšnosti:

- neurotické příznaky – bolesti hlavy, břicha, nechutenství, zvracení, tiky, školní fobie
- poruchy chování – záškoláctví, úteký ze školy nebo z domova

- obranné mechanismy – ztráta motivace, pocit méněcennosti, fantazie, regrese

3. Postoj dítěte a rodičů ke školní práci

Velmi důležitou roli hraje také postoj dítěte i rodičů ke škole a školní práci. Tento postoj závisí především na dobré motivaci a zvyšování sebedůvěry dítěte.

Postoj žáka ke škole dále ovlivňují i dílčí úspěchy a neúspěchy ve vzdělávacím procesu.

Žáci, kteří pracují pod úrovní svých schopností a bez zvýšeného vlastního úsilí, nejsou motivováni k lepším výsledkům a bývají ve škole nespokojeni. Neúspěch může být u žáka podnětem k většímu úsilí a snaze o zlepšení výsledků. Pokud jsou však neúspěchy příliš časté, motivace žáka se rychle snižuje.

4. Předcházení školní neúspěšnosti ze strany školy

Motivace a zvyšování sebedůvěry:

- klademe na dítě přiměřené nároky
- zdůrazňujeme jeho pozitivní stránky
- oceňujeme jeho jedinečnost
- umožňujeme dítěti vyslovovat vlastní názory,
- podporujeme aktivitu dítěte
- pomáháme dítěti a radujeme se z jeho úspěchů
- rozvíjíme u dítěte pocit empatie
- vyhýbáme se negativnímu srovnávání,

Pedagogičtí pracovníci:

- znají žákovy vzdělávací možnosti a jsou se žákem v pravidelném kontaktu
- mají přehled o úrovni vědomostí a dovedností žáka
- spolupracují s třídním učitelem
- znají příčiny jeho nedostatků při plnění školních povinností
- znají žákovo rodinné zázemí a jeho zdravotní stav
- stanovují pravidla vzdělávacího procesu a způsoby hodnocení v daném předmětu
- efektivně podporují žáka a motivují jej ke školní práci
- nabízejí žákům a jejich zákonným zástupcům konzultační hodiny, které jsou zveřejněné na webových stránkách školy

5. Doporučené postupy při řešení školní neúspěšnosti:

Základní podmínkou prevence školní úspěšnosti je pozitivní klima školy, důvěra žáků a rodičů k učitelům a aktivní přístup a zájem učitelů o žáky.

Na žakovu neúspěšnost upozorní vyučující jednotlivých předmětů třídního učitele (TU). TU kontaktuje rodiče, nabídne osobní jednání a přítomnost poradenských pracovníků školy (výchovný poradce – VP, metodik prevence rizikového chování – MP, speciální pedagog – SP)

Na počátku řešení školní neúspěšnosti je nutná správná diagnostika příčin – analýza žakových možností, posouzení jeho učebního stylu, vzdělávacích potřeb, osobních postojů ke škole, vzdělávání a učitelům (ŠP, VP)

Na základě diagnostiky a zjištěných potřeb žáka volíme individuálně možná opatření:

Zvýšená motivace žáka k učení – důraz na pozitivní hodnocení, stanovení přiměřeného rozsahu učiva, podpůrné pomůcky (přehledy), využití pomoci spolužáků, podpůrné aktivity – oznamování termínů písemných prací a zkoušení, nabídka doučování pro neúspěchem ohrožené žáky.

Individuální konzultace, doučování, kompenzace nedostatků pomocí speciálně pedagogických postupů (PLPP, spolupráce s PPP, SPC, vytvoření IVP, pedagogická intervence, asistent pedagoga).

Základní podmínkou prevence školní úspěšnosti je pozitivní klima školy, důvěra žáků a rodičů k učitelům a aktivní přístup a zájem učitelů o žáky.

6. Dlouhodobá nepřítomnost ze zdravotních a jiných závažných důvodů

Také dlouhodobá nepřítomnost žáka ve škole může být příčinou zhoršení prospěchu a ztráty kontaktu se spolužáky. Ve spolupráci třídního učitele, vyučujících, zákonných zástupců a výchovného poradce je vytvořen plán dostudování zameškaného učiva, termíny zkoušení i možnosti individuálních konzultací s vyučujícími.

Mgr. Šárka Válková
metodička prevence